

ЈЕДИНСТВЕНА ПРАВИЛА
ЗА ИЗРАДУ ПРАВНИХ ПРОПИСА У ИНСТИТУЦИЈАМА БОСНЕ И
ХЕРЦЕГОВИНЕ
(„Службени гласник БиХ”, бр. 11/05, 58/14, 60/14, 50/17 и 70/17 – Исправка)
(Неслужбени пречишћени текст)

(Раније измјене и допуне су подвучене, а задње измјене и допуне су болдиране и
укошене)

ДИО ПРВИ - УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Члан 1.

(Обим примјене у односу на субјекте)

- (1) Јединственим правилима за израду прописа у институцијама Босне и Херцеговине (у даљем тексту: правила) одређују се правила којих ће се придржавати носиоци нормативних послова приликом припреме прописа у институцијама Босне и Херцеговине.
- (2) Препоручује се и другим носиоцима нормативних послова на нижим нивоима власти у БиХ као и Канцеларији високог представника у БиХ да се придржавају ових правила.
- (3) Ако се правни прописи доносе по хитном поступку и у случају када регулишу специфична питања на која се, због своје хитности, различите садржине и посебности у односу на друге прописе, не могу примијенити ова правила, носиоци израде правних прописа нису обавезни да их се придржавају.

Члан 2.

(Обим примјене у односу на објекат)

- (1) Под прописом, у смислу ових правила, подразумијева се:
 - а) устав,
 - б) споразум (уколико је друга страна сагласна),
 - ц) закон,
 - д) пословник,
 - е) одлука,
 - ф) упутство,
 - г) правилник, и
 - х) други општи правни акти.
- (2) Ова правила могу се примјењивати и на појединачне акте, као и на међународне споразуме, резолуције те на друге акте декларативне природе, ако природа акта то дозвољава.

ДИО ДРУГИ– УНИФИКОВАНА ТЕХНИКА ИЗРАДЕ ПРОПИСА

ГЛАВА I - САДРЖАЈ ПРОПИСА

Члан 3. **(Структура прописа)**

(1) Пропис има сљедећу структуру:

- а) уводни дио,
- б) главни дио, и
- ц) завршни дио.

(2) Уколико природа прописа то захтијева, пропис може да има и анексе.

Одјељак А. Садржај уводног дијела прописа

Члан 4. **(Уводни дио)**

(1) Уводни дио правног прописа садржи:

- а) преамбулу,
- б) назив прописа,
- ц) предмет.

(2) Уводни дио правног прописа може да укључује дефиниције.

Члан 5. **(Преамбула)**

(1) Преамбула је дио прописа који се налази на почетку прописа, а садржи информације о правном основу за усвајање прописа, односно одредбе из којих произилази овлашћење за његово доношење.

(2) Преамбула правног прописа представља процедурални пут којим пропис долази до своје правне снаге, позивајући се на прописе више правне важности, име органа који доноси пропис, број сједнице на којој је орган усвојио пропис, као и датум усвајања.

(3) Када је орган који доноси правни пропис претходно обавезан да прибави мишљење или сагласност неког другог органа, преамбула треба да садржи и назив органа који је дао мишљење, односно сагласност за доношење правног прописа.

(4) У преамбули се не користе скраћенице.

(5) Ставови (1) и (2) овог члана не односе се на уставне акте.

Члан 6. **(Назив прописа)**

(1) Назив је дио прописа који се ставља иза преамбуле, а садржи основне информације о материји коју пропис уређује и на основу којих се он идентификује.

(2) Назив се мора исписати без скраћеница и без знакова интерпункције.

(3) Назив треба да буде израз који је синтетичан, а опет адекватан садржају правног прописа. Ако то није могуће, јер су у пропису садржане разне материје, онда се у назив уноси синтетични садржај оне материје која је за пропис најзначајнија.

Члан 7.
(Преглед садржаја)

- (1) Преглед садржаја је дио образложења, а садржи информације о структури прописа.
- (2) У формулисању садржаја користи се листа или табела, у којима се све подјеле прописа и његових чланова означавају бројевима и називима.
- (3) Преглед садржаја потребан је нарочито онда кад се прописом регулише нека нова материја или кад се ради о регулисању сложене материје.
- (4) О евентуалној потреби објављивања прегледа садржаја у „Службеном гласнику БиХ“ одлучује Служба за објављивање Дома народа.

Члан 8.
(Предмет)

- (1) Предмет је дио прописа који се ставља иза назива или испод прегледа садржаја, а садржи информације о циљу прописа.
- (2) У формулисању предмета требало би споменути основни садржај прописа који важи за цијели садржај правног прописа.

Члан 9.
(Дефиниција)

- (1) Дефиниција је дио прописа који се ставља иза предмета, а садржи информацију о значењу израза коришћеног у прописима.
- (2) У формулисању дефиниције важно је користити заједничке и недвосмислене изразе које није потребно даље дефинисати.

Одјељак Б. Садржај главног дијела прописа

Члан 10.
(Главни дио)

У главном дијелу правног прописа садржана је нормативна снага прописа и утврђена правила која ће служити за остваривање постављених циљева, и може укључити:

- а) опште принципе,
- б) права и обавезе,
- ц) овлашћења,
- д) примјене одредаба,
- е) казнене одредбе.

Члан 11.
(Општи принципи)

- (1) Општи принципи су дио прописа који се ставља на почетак главног дијела прописа, а садржи информације о кључним вриједностима које пропис регулише.
- (2) Осим када принципи одговарају добро познатом правном концепту, њихов садржај треба да буде јасно објашњен.

Члан 12.
(Права и обавезе)

(1) Права и обавезе су дио прописа који се ставља иза општих принципа, ако постоје, а садржи информације о утицају прописа на субјекте.

(2) Одредбе које се тичу права и обавеза требало би дефинисати што је јасније могуће, с посебним освртом на њихов утицај на буџет.

Члан 13.
(Овлашћења)

(1) Овлашћења су дио прописа који се ставља иза права и обавеза, ако постоје, а садржи информације о додатним подзаконским актима које треба да усвоје различити органи у склопу имплементације прописа.

(2) Овлашћење за доношење прописа:

а) упућује на орган одговоран за доношење подзаконског акта,

б) упућује на обим подзаконског акта,

ц) укључује временско ограничење и може да садржава и клаузулу да подзаконски акти последице извјесног времена аутоматски престају да важе.

Члан 14.
(Примјене одредаба)

(1) Примјене одредаба су дио прописа који се ставља иза овлашћења, ако постоји, а садржи информације о институцијама и процедурама потребним при примјени прописа.

(2) Одредбе којим се успостављају нове институције морају тачно одредити њихову одговорност, руководну структуру и обавезе.

(3) Одредбе којим се успостављају процедуре морају тачно одредити ситуације у којим се општа правила управног поступка не примјењују.

Члан 15.
(Казнене одредбе)

(1) Казнене одредбе су дио прописа који се ставља иза одредаба о примјени, ако постоје, а садржи информације о санкцијама у случају кршења одређене одредбе прописа.

(2) Свака казнена одредба указује на кажњиве радње и санкције, узимајући у обзир да се:

а) дефиниција кажњиве радње одређује без могућности различитог тумачења,

б) дефиниција санкције одређује у границама минимума и максимума.

(3) Кривичне санкције утврђују се само законом.

Одјељак Ц. Садржај завршног дијела прописа

Члан 16.
(Завршни дио)

У завршном дијелу правног прописа садржана је информација о времену када пропис ступа на снагу и почетни период његове примјене, и може укључити:

а) прелазне одредбе,

б) завршне одредбе,

ц) датирање и потписивање.

Члан 17.
(Прелазне одредбе)

(1) Прелазне одредбе су дио прописа који се ставља на почетак завршног дијела прописа, а садржи информације и о посебним околностима предвиђеним за период почетка примјене прописа.

(2) У прелазне одредбе уграђују се одредбе о преласку на нови систем који уређује одређени однос на различит начин.

Члан 18.
(Случајеви, односно поступци који чекају правоснажно рјешење)

Прелазне одредбе регулишу односе који до дана ступања на снагу прописа нису правоснажно окончани:

а) одређивањем рока послје којег ће се примјењивати нови начин за уређивање случајева, односно поступака,

б) допуштањем да се односи започети на основу раније одредбе доврше, користећи сљедећу формулацију:

„Сви случајеви, односно поступци који до дана ступања на снагу овог прописа нису правоснажно окончани завршиће се по одредбама прописа који је био на снази у вријеме доношења“.

Члан 19.
(Ограничавајуће одредбе)

(1) Ограничавајуће одредбе су дио прописа који се ставља иза прелазних одредаба, ако постоје, а садржи информације о посебним ограничењима при примјени прописа у односу на мјесто и вријеме.

(2) Ограничења при примјени прописа у односу на мјесто могуће је ријешити формулацијом:

„ови прописи важе само за...“.

(3) Ограничења при примјени прописа у односу на вријеме могуће је ријешити формулацијом:

„ови прописи важе само до... или од...“.

Члан 20.
(Одредбе о стављању прописа ван снаге)

(1) Одредбе о стављању прописа ван снаге су дио прописа који се ставља послје ограничавајућих одредаба, ако постоје, а садрже информације о прописима који се стављају ван снаге ступањем на снагу новог прописа.

(2) Одредбе о стављању прописа ван снаге морају јасно навести сваки пропис који се ставља ван снаге.

Члан 21.
(Завршне одредбе)

(1) Завршне одредбе су дио прописа који се ставља иза прелазне одредбе, а садржи информације о томе када пропис ступа на снагу.

(2) Пропис, у смислу уставних принципа, ступа на снагу након истека одређеног рока након објављивања, и тако мора бити означено. У случају закона, то је период од осам дана, али никада прије једног дана од дана објављивања.

(3) Постојање временске дистанце између дана ступања на снагу прописа и почетка примјене појединих одредаба прописа могуће је ријешити формулацијом:

„Овај пропис ступа на снагу ____ дана од дана објављивања, а примјењиваће се од ____ године.“

(4) У прописима се не одређује вријеме њиховог објављивања. Прописи које доносе институције на које се ова правила односе објављују се:

а) само у „Службеном гласнику Босне и Херцеговине“ (закони и други прописи који се тичу јавности),

б) у интерним гласилима или на огласној табли (појединачни акти).

Члан 22.

(Датирање)

(1) Датирање је посебна временска клаузула која се налази испод текста прописа и показује дан када је пропис настао.

(2) Датирање је формалан акт и може се изразити на сљедећи начин:

а) изворни начин – гдје као датум настанка прописа важи онај дан који је назначен испод објављеног текста прописа. То важи за све прописе осим за законе.

б) неизворни начин – ако датум настанка прописа није означен, као датум прописа важи дан објављивања службеног гласника у коме је пропис био објављен.

Одјељак Д. Садржај анекса прописа

Члан 23.

(Сврха и вриједност анекса)

(1) Ако постоје практични разлози, због обимности или посебног начина исказивања техничких правила или података у нормативном дијелу прописа, та правила нормирају се као анекси.

(2) Анекси су у сваком случају интегрални дио прописа уз који се доносе, с тим да се у тексту закона позове на анексе.

Члан 24.

(Структура анекса)

(1) Анекси морају имати једнообразну структуру и бити тако сачињени да садржај буде јасан, уз поштовање правила научне дисциплине којој припадају.

(2) Ако има више анекса, означавају се римским (редним) бројевима.

ГЛАВА II - ФОРМА ПРОПИСА

Одјељак А. Унутрашња подјела прописа

Члан 25.

(Врсте унутрашњих подјела)

(1) Унутрашња подјела прописа, с обзиром на форму, иде за тим да се добије преглед материје која се регулише прописом с циљем што лакше употребе. Унутрашња подјела прописа може се вршити на:

а) дио,

б) главу,

ц) одјељак.

(2) Пропис и свака унутрашња подјела прописа не могу имати мање од два члана.

Члан 26.

(Дио)

- (1) Пропис може бити подијељен најмање на два дијела. Дијелом је обухваћена тематска цјелина правног прописа.
- (2) Дио се означава редним бројем према редослиједу од броја један. Бројеви се пишу великим словима. Примјер: ДИО ПРВИ.
- (3) Дио може имати назив. Ако се један дио насловљава, назив морају имати сви дијелови прописа.

Члан 27.

(Глава)

- (1) Дио може бити подијељен најмање на двије главе. Глава настаје дијелењем једне на више функционалних или смисаоних цјелина.
- (2) Глава се означава римским бројем који се пише иза ријечи „ГЛАВА“. Примјер: ГЛАВА I.
- (3) Глава може имати назив. Ако се насловљава једна, онда све главе у пропису морају имати назив.

Члан 28.

(Одјељак)

- (1) Одјељак је саставни дио главе, као један од елемената цјелине.
- (2) Одјељак се означава великим словом абецедно иза којег се ставља интерпункцијски знак „тачка“. Примјер: Одјељак А.
- (3) Одјељак може имати назив. Ако један одјељак има назив, и сви остали одјељци морају имати називе.

Одјељак Б. Члан и унутрашња подјела

Члан 29.

(Члан)

- (1) Члан садржи једну или више мисли које се могу заокружити у једну логичку цјелину.
- (2) Члан се означава арапским бројем, почињући од броја један, а затим по редослиједу бројевима до посљедњег члана у пропису.
- (3) Члан има назив који се уписује испод бројчане ознаке и ставља се у заграду.

Члан 30.

(Унутрашња подјела члана)

- (1) Члан се дијели на:
 - а) ставове,
 - б) ставови на тачке,
 - ц) тачке на алинеје.
- (2) Одредбе члана, става, тачке и алинеје састоје се од једне реченице. Само ако то интереси разумљивости захтијевају, одредба се може изузетно састојати од двије или више реченица.
- (3) Одредбе члана и става увијек се завршавају интерпункцијским знаком „тачка“, а одредбе тачке и алинеје интерпункцијским знаком „запета“, „тачка запета“ или „тачка“ и на крају се увијек ставља тачка.

Члан 31.
(Став)

(1) Члан се може састојати од једног или више ставова.

(2) Став се означава арапским бројем, са отвореном заградом испред и затвореном заградом иза броја. Примјер: (1). Ако се члан састоји само од једног става, тај став се бројчано не означава.

Члан 32.
(Тачка)

(1) Став се може састојати од двије или више тачака.

(2) Тачка се означава малим словом абецедне испред текста одредбе по редослиједу слова. Иза слова се ставља заграда. Примјер: а).

Члан 33.
(Алинеја)

(1) Тачка се може састојати од двије или више алинеја.

(2) Алинеја се означава арапским бројем, почињући од броја један, са затвореном заградом иза. Примјер: 1).

ГЛАВА III - СТИЛ ПРОПИСА

Одјељак А. Терминологија

Члан 34.
(Општи принципи терминологије)

(1) Пропис се пише јасним стилем, једноставним ријечима и прецизно израженим намјерама законодавца.

(2) Терминологија коришћена у прописима мора да буде:

- а) јасна,
- б) досљедна,
- ц) прецизна,
- д) потребна.

Члан 35.
(Јасна терминологија)

(1) У пропису се користи терминологија уз што је могуће мање одступања од значења у свакодневници, у односу на правни и стручни смисао.

(2) Коришћење терминологије која има два или више значења требало би избјегавати. Ако то није могуће, жељено значење треба дефинисати посебном одредбом која се налази у уводном дијелу прописа.

Члан 36.
(Досљедна терминологија)

(1) Употреба терминологије у цијелом тексту прописа треба да буде досљедна, као и у односу на прописе који су на снази.

(2) Кад се израз у пропису употреби у једном значењу, мора се у истом значењу употребљавати кроз цијели пропис.

Члан 37.
(Прецизна терминологија)

- (1) У пропису се користи прецизна терминологија, чије правне посљедице могу да буду несумњиво јасне.
- (2) Коришћење уобичајених, а непрецизних одредница „одмах“, „без одгађања“, „благовремено“, „у правилу“ и слично, требало би, у одређивању временских рокова, што је могуће више избјегавати.

Члан 38.
(Терминологија)

- (1) У пропису се користи само терминологија која има исто значење на језицима у службеној употреби у Босни и Херцеговини.
- (2) Употребу два или више израза истог значења, који се могу изразити само једним изразом истог значења, као и стране изразе, треба избјегавати.
- (3) Страни изрази (туђице) могу се употребљавати у оном значењу које страни израз има на језицима у службеној употреби у Босни и Херцеговини.
- (4) Употријебљени страни израз у пропису ставља се у заграду иза домаћег израза истог значења.

Одјељак Б. Позивање, навођење и скраћенице

Члан 39.
(Позивање)

- (1) Указивање у пропису на одредбе из других прописа врши се позивањем, а не понављањем саме одредбе.
- (2) Позивање на друге прописе врши се на затворен и отворен начин:
 - а) затворено позивање врши се позивањем на назив прописа, означавајући у загради под наводницима назив, број и годину објављивања службеног гласила у којем је објављен пропис на који се позива са свим измјенама и допунама,
 - б) отворено позивање врши се навођењем генеричког појма за одређену врсту прописа, нпр. одлука или закон, и области која се регулише.
- (3) У случају затвореног позивања на више прописа различитог назива, значаја и номотехничког поријекла, редослијед навођења је према њиховој важности: устав, споразум, закон, пословник, одлука, упутство, правилник и др. Ако се мора позвати на пропис исте важности (нпр. два закона), прво се наводи пропис који је раније објављен.

Члан 40.
(Навођење)

- (1) Указивање у пропису на дијелове истог прописа врши се навођењем. Навођење је могуће ријешити формулацијама:
 - а) „из члана *x*. овог прописа“, ако се позива на одредбу члана, или
 - б) „из става (*y*) овог члана“, ако се позива на одредбу става.
- (2) Коришћење израза као што су: претходни, следећи, наредни и сл., у сврху навођења, требало би избјегавати.

Члан 41.
(Скраћенице)

(1) У случају понављања скраћеница назива или других израза кроз исти пропис, користи се само уопштени назив прописа ријечју „у даљем тексту“, која се наводи у загради након интерпункцијског знака „двогачка“.

(2) У случају понављања, требало избјегавати скраћенице у којима се почетна слова појединачне ријечи поправе тачком, осим када је скраћеница уобичајена.

Одјељак Ц. Граматика

Члан 42.
(Употреба глагола)

Глаголи се у пропису употребљавају у садашњем времену и у активном облику.

Члан 43.
(Употреба једнине)

(1) Ријечи се у пропису употребљавају у једнини.

(2) Није исправно алтернативно одређивање (у једнини и множини) као што су: „додјељује(ју)“, „кандидату(има)“, „релевантног(их)“, „конститутивног(их)“, „власти(има)“.

Члан 44.
(Употреба мушког или женског рода)

(1) У пропису, гдје је то могуће, користи се родно неутрални облик „особа“ или „лице“.

(2) Када се дефинишу, ријечи се дају у мушком и женском роду с косом пртом, а онда се, ради прегледности и читљивости, употребљавају само у мушком или женском роду.¹

Члан 44а.

(1) Изрази који су ради прегледности дати у једном граматичком роду у правилима и пропису донесеном на основу правила без дискриминације се односе и на мушкарце и на жене.

(2) Носиоци нормативних послова дужни су у уводним одредбама прописа навести дефиницију из става (1) овога члана.²

Члан 45.
(Писање бројева)

(1) Бројеви употребљени у пропису пишу се словима, осим када се одређују датуми и сума новца.

(2) Навођење бројева у тексту до броја 10 пише се словима, а преко 10 бројевима.

ГЛАВА IV - ИЗМЈЕНЕ И ПОТВРЂИВАЊЕ ПРОПИСА

Одјељак А. Измјене и допуне

Члан 46.
(Сврха и обим измјена и допуна)

(1) Измјене и допуне врше се у случајевима када прописи не одговарају измјенама у правном систему или измјенама у политици у одређеној области или их треба прилагодити стварним потребама.

¹ Измјена члана 44. објављена у „Службеном гласнику БиХ“, број 58/14.

² Нови члан 44.а објављен у „Службеном гласнику БиХ“, број 58/14.

(2) Основни пропис може да буде измијењен у потпуности, осим назива прописа и датума.

(3) Ако се више од половине чланова основног прописа мијења, односно допуњује, потребно је приступити доношењу новог прописа.

Члан 47.

(Начин вршења измјена и допуна)

(1) Измјене и допуне прописа могу се вршити само прописом исте важности и у истом поступку као и пропис који се мијења.

(2) Измјенама и допунама једног прописа не могу се вршити промјене у пропису који уређује другу област.

(3) Измјена прописа врши се тако да се једним амандманом обухваћају све измјене и допуне које се односе на један члан, а уколико се ради о измјенама и допунама које садрже различите циљеве, односно сврху, измјена прописа врши се кроз више амандмана на један члан.

Члан 48.

(Назив измјена и допуна)

(1) Назив измјена и допуна у пропису треба да одговара његовом садржају .Ако се врши:

а) само једна измјена или допуна, пропис се назива „о измјени“ или „о допуни“,

б) једна измјена и више допуна, пропис се назива „о измјени и допунама“, односно „о измјенама и допуни“,

ц) најмање двије измјене и најмање двије допуне, пропис се назива „о измјенама и допунама“.

(2) У називу прописа о измјенама и допунама треба се у цјелини позвати на назив прописа који се мијења.

Члан 49.

(Позивање на основни пропис)

(1) Када се мијења изворни текст прописа, онда треба да стоји „основни текст“, а када се врши измјена већ измијењеног и допуњеног прописа, онда треба да стоји „овог прописа“.

(2) Пропис о измјенама и допунама треба у првом члану да садржи позивање на основни пропис и ознаку првог члана који се мијења или допуњује, а остали чланови прате редослијед текста.

Члан 50.

(Формулација измјена прописа)

(1) Измјену прописа могуће је ријешити формулацијама:

а) ако се мијења читав члан,

„У пропису (назив) члан *x*. мијења се и гласи:

„**Члан *x*.**

a, *b*, *ц*“;

б) ако се мијења један дио, као што је став,

„У члану *x*. став (1) мијења се и гласи:

„(1) *a*, *b*, *ц*“;

ц) ако се мијења једна или више ријечи унутар једног члана,

„У члану *x*. ставу (1) ријечи „*a*, *b*, *ц*“ замјењују се ријечима „*d*, *e*, *ф*“. “

(2) Ако се брише нека одредба или дио одредбе, измјену је могуће ријешити формулацијом:

„У члану *x*. у ставу (1) ријечи „*a*, *b*, *ц*“ се бришу. “

(3) Истим формулацијама бришу се друге врсте одредаба вишег облика организованости (реченица, алинеја, тачака), с тим што се умјесто израза „ријечи“ употребљава термин за садржај који се изоставља.

Члан 51.

(Формулација допуна дијела прописа)

Ако се врши допуна одредбе у пропису додавањем дијела прописа, као нпр. главе, допуњени дио означава се истим бројем као и претходни дио исте врсте попраћен прогресивним словом. Формулација допуне гласи:

„Иза (послије, након) Главе 12 додаје се Одјељак 12а који гласи:- погрешан примјер

„Глава 12а

Члан ха“.“

Члан 52.

(Формулација допуне чланова)

Ако се допуна прописа врши додавањем члана или чланова, нови члан означава се истим бројем као и претходни члан попраћен прогресивним словом. Формулација допуне гласи:

„У пропису (назив) иза члана х. додаје се члан који гласи:

„Члан ха.

а, б, ц“.“

Члан 53.

(Формулација допуне дијела чланова)

(1) Ако се допуна прописа врши додавањем, као нпр. става или ставова, формулација је сљедећа:

„У члану х. иза става (2) додаје се нови став (3) који гласи:

„(3) а, б, ц“.“

(2) У случају из става (2), консеквенца допуне може да буде двојака:

а) ако се члан х. састоји од два става, онда је предложена формулација коначна, нови став се једноставно додаје уз прогресивни број или слово,

б) ако се члан х. састоји од три или више ставова, тада се одредба наставља још једним ставом који гласи:

„Досадашњи став (3) постаје став (4).“

Одјељак Б. Пречишћени текст и исправка прописа

Члан 54.

(Пречишћени текст)

(1) Кад институција у којој се ова правила примјењују затражи од своје службе да припреми пречишћени текст, томе ће се приступити на начин из члана 53. ових правила тако што ће се формулацијом:

„пречишћени текст“ испод назива прописа то означити.

(2) Чланови пречишћеног текста у том случају добивају нову нумерацију.

(3) Допуштено је да су у пречишћеном тексту садржане исправке.

(4) Службена верзија пречишћеног текста прописа упућује се домовима Парламентарне скупштине БиХ на усвајање.

(5) Службена верзија пречишћеног текста објављује се у „Службеном гласнику БиХ“.

(6) Неслужбена верзија пречишћеног текста утврђује се на начин и по поступку прописаном Пословником.³

Члан 55.
(Исправка)

(1) Исправком се након објављивања врши промјена у пропису којом се исправљају очите грешке, односно разлике између потписане и објављене верзије прописа.

(2) Институција надлежна за усвајање прописа надлежна је за исправке у једном од наредних бројева службеног гласила.

(3) У исправци се упоредо наводе погрешан и исправљени текст прописа, као и мјесто, вријеме и орган који је извршио исправку.

Одјељак Ц. Потврђивање одлука Високог представника за Босну и Херцеговину

Члан 56.
(Закон о потврђивању закона)

Када се ради о усвајању одлука којима је Високи представник за Босну и Херцеговину прогласио закон на привременим основама, у складу с његовим овлашћењима, надлежни законодавни орган доноси закон о његовом усвајању, без измјена и допуна и додатних услова.

Члан 57.
(Садржај закона)

Закон о усвајању садржи: назив одлуке којом је Високи представник за БиХ прогласио закон на привременим основама, број службеног гласила у којем је објављена одлука и датум њеног ступања на снагу, без објављивања текста закона, нпр:

„ЗАКОН О УСВАЈАЊУ ЗАКОНА“ (цитирати назив закона)

Члан 1.

(1) Овим законом усваја се Закон...(цитирати) који је донио Високи представник за Босну и Херцеговину, објављен у (навести службено гласило и број....).

(2) Закон и сви пратећи прописи донесени у складу с овим законом примјењују се од дана ступања на снагу Закона (навести раније службено гласило у којем је пропис објављен).

Члан 2.

Овај закон објавиће се у „службеном гласилу....“

³ Измјене и допуна ст. (4), (5) и (6) овог члана објављене у „Службеном гласнику БиХ“, број 60/14.

ДИО ТРЕЋИ – УНИФИКОВАНА ТЕХНИКА ИЗРАДЕ ОБРАЗЛОЖЕЊА

ГЛАВА I - ФОРМА ОБРАЗЛОЖЕЊА

Члан 58.

(Обавеза достављања образложења)

(1) Приликом припреме нацрта или предлога прописа у институцијама Босне и Херцеговине, предлагач је дужан, уз нацрт или предлог прописа, доставити образложење.

(2) Прописи уз које се подноси образложење су: устав, нацрти и предлози закона, нацрти и предлози споразума, одлуке, упутства, закључци, декларације, резолуције и сви други прописи из надлежности институција Босне и Херцеговине, укључујући и амандмане поднесене у парламентарној процедури.

(3) Изузетно од одредби ст. (1) и (2) овог члана, за нацрте или приједлоге прописа у институцијама Босне и Херцеговине (у даљем тексту: институције БиХ), за које се проводи свеобухватна процјена утицаја у складу са Анексом II ових правила, носилац нормативног посла умјесто образложења подноси извјештај о provedеној свеобухватној процјени утицаја.

(4) Анекс I из става (3) овог члана чини саставни дио ових правила.⁴

Члан 59.

(Структура образложења)

Образложење се, у форми додатка, подноси као посебан документ уз нацрт или предлог прописа и не сматра се анексом датог нацрта или предлога прописа.

ГЛАВА II - СТРУКТУРА И САДРЖАЈ ОБРАЗЛОЖЕЊА

Члан 60.

(Садржај образложења)

(1) Образложење прописа садржи:

а) уставно-правни и законски основ за увођење прописа,

б) разлоге за увођење прописа и објашњење одабране политике,

ц) принципе на којима је заснован пропис,

д) усклађеност прописа с европским законодавством,

е) спроведбене механизме и начин осигуравања поштовања прописа,

ф) образложење финансијских средстава за спровођење прописа и финансијске ефекте закона,

г) образложење могућих економских, социјалних и околних утицаја прописа,⁵

х) опис консултација вођених у процесу израде прописа,

и) распоред евентуалног поновног преиспитивања уведеног прописа.

(2) Уколико се оцијени да природа појединог прописа не захтијева образложење по некој од тачака из става (1) овог члана, могућа су одступања. Надлежна институција за доношење прописа може одлучити да образложење није потпуно и захтијевати додатна појашњења од обрађивача.

⁴ Допуна са ст. (3) и (4) овог члана објављене у „Службеном гласнику БиХ“, број 50/17.

⁵ Допуне ст. (1) са таč. c) и g) овог члана објављене у „Службеном гласнику БиХ“, број 50/17.

Члан 61.
(Уставна и правна провјера)

(1) Уставно-правни и законски основ за увођење прописа садржи провјеру:

а) уставних и законских овлашћења за регулисање поједине материје и за доношење прописа,

б) усклађености према постојећем законодавству укључујући и међународне споразуме.

(2) Уколико је потребно, уставно-правни и законски основ укључује и усклађеност прописа према обавезујућим правним принципима попут правне сигурности, сразмјерности и једнакости пред законом, као и с процедуралним захтјевима.

Члан 62.
(Разлог увођења прописа)

(1) Разлози за увођење прописа и објашњење одабране политике морају да буду засновани на јасним доказима да је проблем у одабраној материји постојао и да је увођење прописа оправдано, наводећи нарочито:

а) анализу садашњег стања,

б) вриједности којима се обрађивач водио и тренутну политику дате институције у вези с њима, и

ц) вјероватноћу добити од увођења прописа, засновану на реалној процјени дјелотворности дате институције.

(2) Кад год је то могуће, разлози за увођење прописа и објашњење одабране политике такође би требало да буду засновани на доказима да се водила расправа и о алтернативним формама регулисања дате материје, попут економског регулисања, необавезујућих споразума, саморегулисања, приказивања информација и других ненормативних начина регулисања.

Члан 63.
(Усклађеност са законодавством ЕУ)

(1) Када се, с циљем усклађивања законодавства БиХ са законодавством ЕУ, врши измјена и допуна постојећег прописа или се доноси нови пропис, институција која припрема нацрт или предлог прописа настоји обезбиједити и преглед усаглашености прописа са правним наслеђем ЕУ (*acquis communautaire*).

(2) Институције БиХ преузимају обавезу из става (1) овог члана постепено и сукцесивно до тренутка када БиХ, у поступку извршавања уговора с ЕУ, отпочне с обавезним усклађивањем законодавства, када преглед усаглашености прописа с правним наслеђем ЕУ постаје обавезујући за сваку институцију, у пуном обиму.

Члан 64.
(Провјера спровођења)

(1) Спроведбени механизми и начин обезбјеђивања поштовања прописа тичу се метода спровођења закона и других прописа или аката, односно стратегија које се користе како би лица на која се прописи односе испоштовала његове одредбе.

(2) Методе и стратегије из става (1) овог члана омогућују да се утврди слjedeће:

а) мјере и акције за спровођење и поштовање прописа, а нарочито обезбјеђење пуних административних капацитета за извршење задатака и обавеза,

б) органи надлежни за спровођење и рокови које они треба да испоштују, и

ц) активности помоћу којих се треба избјећи могуће сукобљавање и неспоразуми са лицима на која се пропис односи.

Члан 65.

(Процјена финансијских средстава и добити)

- (1) Образложење финансијских средстава садржи процјену потребних средстава, извора и метода обезбјеђења тих средстава за спровођење прописа.
- (2) Предлагач обавезно износи процјену очекиваних трошкова и добити од увођења прописа и од могућих алтернатива увођења прописа.
- (3) Процјена из става (2) овог члана треба да буде на располагању у доступном формату управним, извршним и законодавним органима у којима се доносе одлуке.
- (4) Процјене најважнијих прописа укључују и процјену трошкова и добити главних поделемената прописа како би се разврстали елементи који су оправдани од оних који нису.
- (5) Уколико је потребно, процјена такође треба да обухвати:
 - а) све економске трошкове које сnose предузећа, грађани и други нивои власти који су надлежни за спровођење прописа,
 - б) трошкове одабира политике и административних формалности,
 - ц) административне и фискалне трошкове увођења прописа као и ванрегулаторних алтернатива, укључујући и трошкове спровођења прописа.
- (6) У сваком случају, обрађивач треба да прикаже разумну процјену о томе да су трошкови увођења прописа оправдани њиховим добитима прије самог започињања увођења прописа.
- (7) Процјена фискалних утицаја прописа подноси се на Обрасцу број 2а из Анекса I ових правила.**⁶

Члан 66.

(Консултације међу институцијама)

- (1) Сваки пут када процес увођења прописа захтијева учешће више од једне институције или нивоа власти, образложење садржи приказ обављених консултација међу институцијама.
- (2) Обрађивач образлаже механизме који су коришћени како би се спровеле све потребне консултације, укључујући, у зависности од случаја, хоризонталну и вертикалну координацију и сарадњу међу институцијама и нивоима власти.

Члан 67.

(Ревизије постојећих прописа)

- (1) Да би се избјегле ситуације у којима прописи постају застарјели, недоследни или лоше израђени, институције Босне и Херцеговине успоставиће систем системске и периодичне ревизије постојећих прописа.
- (2) У образложењу, уз нацрт или предлог прописа, обрађивач наводи временски распоред ревизије донесеног прописа, на начин наведен у ставу (1) овог члана.
- (3) Предлагач наводи и обавезу извјештавања и одговорности.
- (4) Предлагач прописа може поново преиспитати потребу за увођењем прописа и прије временског распореда из става (2) овог члана, уколико настане промјена услова након доношења прописа. У том случају предузимају се све потребне мјере за ревидирање или укидање постојећих прописа.

⁶ Дорупа са ст. (7) овог члана објављена у „Службеном гласнику БиХ“, број 50/17.

**ДИО ЧЕТВРТИ – ОРГАНИЗАЦИЈА ПОСЛОВА ЗА НОРМАТИВНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ
ГЛАВА I - НАДЛЕЖНЕ ЈЕДИНИЦЕ ИЛИ СПЕЦИЈАЛИЗОВАНО ОСОБЉЕ**

Члан 68.

(Успостављање јединица или специјализованог радног мјеста)

(1) У складу с Правилником о унутрашњој организацији и на прецизан начин, свака институција укључена у процес **процјене утицаја**⁷, израде и обраде нормативних аката успоставља:

- а) јединицу за „нормативне послове“, коју чине два или више службеника са специјалном надлежношћу за припрему и обраду нормативних аката, или
- б) радно мјесто специјалисте за „нормативне послове“, изричито надлежног за припрему нормативних аката.

(2) Уколико обим послова на припреми нормативних аката не оправдава успостављање јединице или радног мјеста искључиво посвећеног „нормативним пословима“, одговарајући опис радног мјеста може да садржава и додатне послове, као што су управно-правни послови.

Члан 69.

(Координатори поступка процјене утицаја и одговорни државни службеници)

(1) У институцијама БиХ одређују се координатори поступка процјене утицаја.

(2) Послови координатора поступка процјене утицаја обухватају слиједеће:

- а) обезбјеђује методолошко јединство и досљедну примјену поступка процјене утицаја у оквиру институције БиХ,**
- б) по потреби, активно учествује у провођењу претходне и свеобухватне процјене утицаја прописа,**
- с) обезбјеђује кохерентност и усклађеност прописа са стратешким циљевима, стратешким програмима и припадајућим активностима у оквиру надлежности институције БиХ,**
- д) у случају идентификовања неусаглашености, преклапања или празнина између прописа појединих организационих јединица институције, пружа стручну помоћ и координира између одговорних организационих јединица институције БиХ, с циљем отклањања таквих неусаглашености, преклапања или празнина и вршења одговарајућих усклађивања,**
- е) сарађује са централним координирајућим и контролним тијелима поступка процјене утицаја, као и другим институцијама БиХ и других нивоа власти у Босни и Херцеговини, укључујући обезбјеђење провођења консултација са свим заинтересованим странама (струковна удружења, невладине организације, представници академске заједнице, представници међународних организација и сл.) у поступку процјене утицаја,**
- ф) координира и сарађује са надлежном организационом јединицом институције БиХ за припрему и извршење буџета у поступку израде документа о оквиру буџета и годишњег буџетског захтјева институције БиХ с циљем планирања и обезбјеђивања одговарајућих буџетских и ванбуџетских средстава неопходних за провођење свеобухватних процјена утицаја,**
- г) надгледа процес практичне примјене методологије за процјену утицаја у оквиру институције БиХ, с циљем идентификовања евентуалних слабости и недостатака, те, у случају потребе, предлаже одговарајуће мјере руководиоцу институције с циљем њиховог превазилажења и**
- х) врши друге послове у складу са Анексом I ових правила.**

(3) Руководиоци државни службеници, шефови унутрашњих организационих јединица и стручни савјетници у институцијама БиХ одговорни су за провођење поступка процјене утицаја приликом израде прописа.⁸

⁷ Допуна ст. (1) овог члана са наведеним ријечима објављена у „Службеном гласнику БиХ“, број 50/17.

ГЛАВА II - ПОСТУПАК ПРОЦЈЕНЕ УТИЦАЈА И ИЗРАДЕ ПРОПИСА

Члан 70.

(Покретање поступка за припрему прописа)

Поступак за израду преднацрта, нацрта и приједлога прописа покреће се у складу са чланом 6. Анекса I ових правила (претходна процјена утицаја).⁹

Члан 71.

(Састав радне групе за свеобухватну процјену утицаја и израду прописа)

- (1) За прописе за које се кроз provedену претходну процјену утицаја, у складу са Анексом I ових правила, утврди да није потребно проводити свеобухватну процјену утицаја, руководилац институције БиХ која је носилац нормативног посла успоставља радну групу за израду прописа, коју чине државни службеници из члана 68. и по потреби државни службеници из члана 69. ових правила.*
- (2) Носилац нормативног посла, у складу са Анексом I ових правила приступа свеобухватној процјени утицаја и припреми прописа успостављањем радне групе, коју чине државни службеници из чл. 68. и 69. ових правила.*
- (3) Ако се стручност не може обезбједити унутар институције БиХ која је носилац нормативног посла или уколико садржај прописа захтијева сарадњу са другим нивоима власти у Босни и Херцеговини, руководилац институције може, у зависности од случаја, Савјету министара Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Савјет министара) поднијети захтјев за успостављање међуинституционалне или међувладине радне групе коју чине државни службеници из институције носиоца нормативног посла, других институција БиХ или надлежних институција других нивоа власти у Босни и Херцеговини, те представници организација цивилног друштва и, по потреби, истакнути домаћи или страни стручњаци. Радом међуинституционалне или међувладине радне групе координира институција БиХ која је носилац нормативног посла.*
- (4) Приликом успостављања радних група из ст. (1), (2) и (3) овог члана, неопходно је обезбједити равноправну заступљеност полова у чланству радне групе.*

Члан 72. - брише се

Члан 73. - брише се

Члан 74.

(Припрема преднацрта, нацрта или приједлога прописа)

- (1) У складу с provedеним поступком претходне, односно свеобухватне процјене утицаја из Анекса I ових правила, радна група припрема преднацрт, нацрт или приједлог прописа.*
- (2) У припреми преднацрта, нацрта или приједлога прописа примјењују се критеријуми који су постављени у главама од I до III и Анексом I ових правила.*

Члан 75.

(Процес консултација)

Процес консултација у поступку процјене утицаја и израде прописа проводи се у складу са Анексом I ових правила и Правилима за консултације у изради правних прописа.

⁸ Izmjena ovog člana objavljena u „Službenom glasniku BiH“, broj 50/17.

⁹ Izmjene ili brisanje čl. od 70.-77. objavljene u „Službenom glasniku BiH“, broj 50/17.

Члан 76.

(Припрема нацрта)

(Припрема нацрта, односно приједлога прописа)

- (1) На основу исхода консултација, радна група за процјену утицаја и израду прописа припрема нацрт, односно приједлог прописа.***
- (2) У припреми нацрта, односно приједлога прописа примјењују се критеријуми одређени у главама од I до III и Анексу I ових правила.***

Члан 77.

(Одобравање извјештаја о процјени утицаја и нацрта, односно приједлога прописа)

- (1) Радна група за процјену утицаја и израду прописа подноси извјештај оведеној процјени утицаја прописа и нацрт, односно приједлог прописа на одобрење руководиоцу институције БиХ, у складу са одредбама Анекса I ових правила.***
- (2) По добивању одобрења руководиоца институције БиХ из става (1) овог члана, уз нацрт, односно приједлог прописа, зависно од случаја, Савјету министара или Предсједништву Босне и Херцеговине се достављају:***
 - a) образложење које испуњава критеријуме из Главе II ових правила, за прописе за које се проводи само претходна процјена утицаја у складу са Анексом I ових правила,***
 - b) образац број 1 Анекса I ових правила, одобрен од руководиоца институције БиХ,***
 - c) образац број 2 Анекса I ових правила, одобрен од руководиоца институције БиХ,***
 - d) инструменти за усклађивање са правном течвином ЕУ односно табела о усклађености и изјава о усклађености, за прописе за које је проведена свеобухватна процјена утицаја,***
 - e) документација о обављеним консултацијама, односно обављеној јавној расправи,***
 - f) мишљења контролних тијела из Анекса I ових правила, Генералног секретаријата Савјета министара, као и других надлежних тијела у складу са Пословником о раду Савјета министара.***

ГЛАВА III - ОБЕЗБЈЕЂЕЊЕ ИДЕНТИЧНОСТИ ПРОПИСА У СЛУЖБЕНИМ ЈЕЗИЦИМА

Члан 78.

(Идентичност прописа на трима службеним језицима)

- (1) Одредбе прописа морају да буду идентичне на сва три службена језика у Босни и Херцеговини.**
- (2) Захтјев за идентичношћу прописа на трима службеним језицима примјењује се на пропис у тренутку предлагања.**

Члан 79.

(Интерна језичка провјера)

- (1) С циљем обезбјеђивања језичке идентичности прописа у процесу разматрања и одлучивања, надлежне службе предлагача прописа обезбиједиће професионалног лектора.**
- (2) Лектор ће се савјетовати и асистирати стручњацима из члана 72. ових правила.**
- (3) Лектори су одговорни за провјеру идентичности текста прописа у складу с трима службеним језицима.**

Члан 80.

(Коначна језичка провјера)

Прије службеног објављивања у “Службеном гласнику БиХ”, све усвојене прописе језички ће провјерити Служба за објављивање Дома народа Парламентарне скупштине БиХ, с циљем обезбјеђивања тачности и идентичности прописа на трима службеним језицима.

Члан 81.

(Комисија за језичку политику у законодавству БиХ)

(1) Успоставља се Комисија за језичку политику у законодавству БиХ, којој ће Служба за објављивање Дома народа Парламентарне скупштине БиХ бити секретаријат.

(2) Комисија за језичку политику у законодавству БиХ је тијело које се окупља по потреби и састоји се од шест истакнутих правника, као и шест истакнутих стручњака за језик, које именује Дом народа БиХ. У Комисији ће бити исти број чланова из реда три конститутивна народа.

(3) Комисија за језичку политику у законодавству БиХ састајаће се најмање једном годишње да:

а) одлучује на основу жалби о питању језичке исправности и истовјетности израза у прописима који су на снази,

б) саставља и ажурира тројезички службени лексикон израза коришћених у прописима,

ц) одлучује о рјечницима и граматичким правилима који ће се користити у наредној години.

ДИО ПЕТИ – ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 82.

(Провјера ових правила)

(1) У року од шест мјесеци од дана ступања на снагу ових правила, надлежне институције из члана 1. (1) уградиће рјешења из ових правила у своја акта (пословници о раду, правилници и сл.).

(2) Институције из члана 1. става (1) ових правила ће најмање једном годишње сагледати садржај ових правила и њихову прилагођеност пракси, с циљем њиховог ажурирања и константног допуњавања.

Члан 83.

(Ступање на снагу)

Ова правила ступају на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном гласнику Босне и Херцеговине”.

МЕТОДОЛОГИЈА ПРОЦЈЕНЕ УТИЦАЈА ПРИЛИКОМ ИЗРАДЕ ПРОПИСА
ДИО ПРВИ – ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.
(Предмет)

Овим анексом прописује се методологија процјене утицаја приликом израде преднацрта, нацрта или приједлога нових или измјена и допуна постојећих прописа из члана 2. став (1) ових правила у институцијама извршне власти Босне и Херцеговине, врсте процјена и обрасци за процјену утицаја, поступак процјене утицаја, укључујући и начин међуинституционалних и међувладиних консултација, као и консултација са јавношћу у том поступку, контролна тијела за суштинску провјеру проведене процјене фискалних, економских, социјалних и околинских утицаја и централно координирајуће тијело, поступак разматрања свеобухватне процјене и нацрта и приједлога прописа, електронски систем подршке поступку процјене утицаја, стручно оспособљавање и усавршавање везано за процјену утицаја и израду прописа, инструменти за свеобухватно унапређење квалитете прописа, те друга питања у вези с поступком процјене утицаја.

Члан 2.
(Процјена утицаја)

- (1) Процјена утицаја представља низ међусобно повезаних истраживачко-аналитичких поступака и радњи који укључују: објективну анализу стања и дефинисање проблема, утврђивање циљева и могућих рјешења за њихово остваривање, процјену позитивних и негативних утицаја могућих рјешења у фискалном, економском, социјалном и околинском погледу, међусобно поређење предности и недостатка могућих рјешења, одабирање рјешења која ће бити садржана у приједлогу новог или измјени и допуни постојећег прописа или проведена путем ненормативних активности и мјера, утврђивање и провођење оквира за праћење, извјештавање и евалуацију.
- (2) Процјена утицаја заснива се на чињеницама и доказима и проводи се уз истовремене међуинституционалне и консултације са јавношћу, а по потреби и консултације са институцијама других нивоа власти у Босни и Херцеговини.

Члан 3.
(Циљеви процјене утицаја)

- (1) Општи циљ процјене утицаја је стварање услова за израду и доношење квалитетнијих прописа заснованих на расположивим чињеницама и доказима, тако да се циљеви прописа остварују уз најниже могуће трошкове и не стварају препреке пословном окружењу, грађанима и друштву уопште.
- (2) Посебни циљеви процјене утицаја су:
 - a) подстицање међуинституционалне и међувладине сарадње и координације носилаца израде прописа ради једноставнијег и бржег усаглашавања рјешења и остваривања циљева,
 - b) допринос јачању транспарентности и партиципативној демократији кроз укључивање свих заинтересованих страна, укључујући јавност, у поступцима израде, предлагања, праћења примјене, извјештавања и евалуације прописа,
 - c) допринос економичном, ефикасном, ефективном и транспарентнијем планирању и коришћењу буџетских средстава,

¹⁰ Aneks I objavljen u „Službenom glasniku BiH“, broj 50/17.

- d) допринос интегрисаном, паметном, одрживом и инклузивном економском расту и развоју,
- e) допринос повећању могућности за запошљавање, смањењу сиромаштва, укључености у образовању, унапређењу здравствене заштите и свеукупном смањењу социјалне искључености и дискриминације, укључујући обезбјеђење принципа равноправности полова, оснаживања владавине права, напретка у борби против организованог криминала, тероризма и корупције у Босни и Херцеговини,
- f) допринос остварењу стратешких циљева Босне и Херцеговине у области заштите околине, који између осталог укључује побољшање управљања околином и развој околине инфраструктуре уз повећање отпорности на климатске промјене, заштити биоразноликости, развоју енергетских потенцијала, посебно обновљивих извора енергије и повећању енергетске ефикасности, итд.

Члан 4.

(Основни принципи процјене утицаја)

Основни принципи процјене утицаја су:

- a) *усмјереност* - приједлози могућих рјешења су усмјерени на потпуно или дјелимично отклањање негативних утицаја утврђених проблема,
- b) *сразмјерност* - приједлози могућих рјешења сразмјерни су ризику узрочно-последичних веза проблема,
- c) *одговорност* - приједлози могућих рјешења су одраз детаљне процјене и одабирања најповољнијег рјешења који подразумијевају одговорност за дјеловање у датој области, донијете одлуке у вези с тим, њихово досљедно провођење, укључујући обавезу извјештавања, нарочито у погледу одговорности за посљедице одабраних рјешења,
- d) *транспарентност* - приједлози могућих рјешења су резултат детаљне процјене могућих утицаја и консултација свих заинтересованих страна,
- e) *објективност* - процјена утицаја и приједлог најповољнијег рјешења заснива се на објективној процјени према задатим критеријумима,
- f) *усклађеност* - предложена рјешења усклађују се са правним оквиром у Босни и Херцеговини, међународним стандардима и *Acquis*-ем,
- g) *фискална одрживост* - могућа рјешења и приједлог најповољнијег рјешења усклађени су са средњорочним фискалним оквиром,
- h) *свеобухватан (интегралан) приступ* - процјена утицаја проводи се на уравнотежен начин, у међусобно повезаном поступку процјене фискалних, економских, социјалних и околинских утицаја.

Члан 5.

(Примјена других прописа)

- (1) Поступак планирања нормативно-правних активности проводи се у складу са Одлуком о годишњем планирању рада и начину праћења и извјештавања о раду у институцијама Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 94/14) и Упутством о начину припреме годишњег програма рада и извјештаја о раду у институцијама Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 45/15).
- (2) На питања консултација са јавношћу у поступку процјене утицаја примјењују се Правила за консултације у изради правних прописа.

ДИО ДРУГИ – ВРСТЕ ПРОЦЈЕНЕ И ОБРАСЦИ ЗА ПРОЦЈЕНУ УТИЦАЈА

Члан 6.

(Претходна процјена утицаја)

- (1) Приједлог плана нормативно-правних активности институције БиХ заснива се на извршеној претходној процјени могућих утицаја (у даљем тексту: Претходна процјена).
- (2) Претходна процјена проводи се за све прописе који се намјеравају предложити у план нормативно-правних активности институције БиХ и Савјета министара, као саставни дио годишњег програма рада институције БиХ и Савјета министара, као и за прописе који се предлажу за усклађивање законодавства Босне и Херцеговине с *Acquis*-ем, те закључивање међународних споразума.
- (3) У фази планирања нормативно-правних активности институције БиХ претходна процјена проводи се, документује и подноси уз план нормативно-правних активности институције БиХ, те се у фази разматрања и доношења прописа прилаже уз преднацрт, нацрт или приједлог прописа на Обрасцу број 1 овог анекса.
- (4) Институција БиХ проводи поступак претходних консултација приликом израде плана нормативно-правних активности у складу са Правилима за консултације у изради правних прописа.

Члан 7.

(Свеобухватна процјена утицаја)

- (1) Свеобухватна процјена утицаја проводи се за прописе утврђене годишњим планом нормативно-правних активности институције БиХ и Савјета министара, за које је кроз претходну процјену утицаја, на основу критеријума прописаних у Обрасцу 1 овог анекса, утврђено да могу имати значајне фискалне, економске, социјалне или околинеке утицаје.
- (2) Изузетно, у складу са закључком Савјета министара, Предсједништва Босне и Херцеговине или Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, институција БиХ проводи претходну, а по потреби и свеобухватну процјену утицаја и за прописе који нису садржани у годишњем плану нормативно-правних активности институције БиХ и Савјета министара, у складу са одредбама овог анекса.
- (3) За прописе из става (2) овог члана, за које је утврђена потреба провођења свеобухватне процјене утицаја, сходно се примјењују одредбе овог анекса.
- (4) Као полазиште у поступку провођења свеобухватне процјене утицаја користи се Образац број 1 овог анекса о проведеној претходној процјени утицаја.
- (5) Извјештај о проведеној свеобухватној процјени утицаја документује се и подноси на Обрасцу број 2 овог анекса уз преднацрт, нацрт или приједлог прописа надлежном доносиоцу прописа.

ДИО ТРЕЋИ - ПОСТУПАК ПРОЦЈЕНЕ УТИЦАЈА

Члан 8.

(Провођење процјене утицаја)

- (1) Процјену утицаја из чл. 6. и 7. овог анекса проводи носилац нормативног посла.
- (2) Поступак процјене обухвата слиједеће радње:
 - a) анализа стања и утврђивање проблема,
 - b) утврђивање циљева,
 - c) предлагање могућих рјешења за превазилажење идентификованих проблема, односно за постизање утврђених циљева,
 - d) процјена утицаја могућих рјешења у фискалном, економском, социјалном и околиномском погледу,
 - e) провођење хоризонталних међуинституционалних, а по потреби и вертикалних међуинституционалних консултација,
 - f) провођење консултација са јавношћу,
 - g) провођење успоредне анализе предложених рјешења,
 - h) представљање резултата и предлагање најповољнијих рјешења,
 - i) утврђивање оквира за праћење, извјештавање и евалуацију,
 - j) праћење и извјештавање о провођењу прописа у складу с утврђеним оквиром за праћење из тачке и) овог члана и
 - k) провођење средњорочне односно *ex post* евалуације прописа.

Члан 9.

(Анализа стања и утврђивање проблема)

- (1) У поступку анализе стања и утврђивања проблема неопходно је што свеобухватније сагледати постојеће стање, идентификовати и детаљно анализирати постојећи проблем и разлоге његовог настанка, уз идентификацију интересних страна на које се проблем односи директно или индиректно, те утврдити да ли је ријеч о повременом или сталном проблему. У овој фази поступка процјене утицаја, потребно је укратко описати развој проблема током времена, утврдити зашто постојећа ситуација није више одржива, уз утврђивање узрочно-последичних веза и ризика који се могу очекивати уколико се не донесе нови, измијени постојећи пропис или примијени одговарајућа ненормативна мјера за превазилажење проблема.
- (2) У поступку анализе тренутног стања и утврђивања проблема као полазиште се користе:
 - a) доступни и мјеродавни секундарни извори информација који се у правилу комбинују са примарним изворима информација,
 - b) организовање и провођење хоризонталних, а по потреби и вертикалних међуинституционалних консултација уз активно учешће представника организација цивилног друштва и истакнутих стручњака одговарајућег профила,
 - c) секундарни извори из става (2) тачка а) овог члана, између осталог, укључују мјеродавне изворе података који су доступни путем одговарајућих надлежних институција у Босни и Херцеговини, као и из других значајних јавно доступних извора, као што су научна истраживања, студије, извјештаји академских и организација цивилног друштва и томе слично.

- (3) Осим извора података из става (2) овога члана, за утврђивање чињеница и података који ће послужити као полазна основа и подлога за све наредне фазе поступка процјене утицаја прописа, користе се и други значајни извори података из одговарајућих институција Европске уније и других одговарајућих међународних организација и институција.
- (4) На основу предузетих истраживачко-аналитичких радњи из става (2) овог члана, израђује се проблемско стабло путем којег се утврђују узрочно-последичне везе проблема, са тежиштем на утврђивању непосредних и дубљих узрока проблема.

Члан 10.

(Утврђивање циљева)

- (1) На основу утврђених проблема из члана 9. овог анекса приступа се утврђивању слиједећих циљева:
 - a) општег циља којим се исказује крајњи исход или коначни дугорочни утицај прописа,
 - b) посебних циљева који кумулативно и непосредно доводе до остварења општег циља,
 - c) оперативних циљева који кумулативно и непосредно доводе до остварења посебног циља у оквиру којег се утврђују.
- (2) Циљеви из става (1) овог члана утврђују се у складу са слиједећим критеријумима:
 - a) *специфичан*: циљеви требају бити прецизни и довољно конкретни како не би подлијегали супростављеним тумачењима,
 - b) *мјерљив*: циљеви требају дефинисати будуће жељено стање у мјерљивом облику како би се касније могло процијенити да ли је циљ остварен или не,
 - c) *прихватљив*: циљеви требају бити прихватљиви, разумљиви и слично тумачени од стране свих оних од којих се очекује преузимање дијела одговорности за њихово остварење,
 - d) *реалистичан*: циљеви требају бити амбициозни, али истовремено и реално постављени како би их сви одговорни прихватили као значајне,
 - e) *временски одређен*: циљеви су временски одређени ако је њихово остварење могуће дефинисати у одређеном временском периоду, тј. могуће је одредити рокове њиховог извршења.

Члан 11.

(Утврђивање могућих рјешења)

- (1) За потребе остваривања оперативних циљева обавезно се утврђују три могућа рјешења:
 - a) задржати постојеће стање,
 - b) постепени приступ у начину рјешавања утврђеног проблема,
 - c) потпуно нови приступ у односу на тренутно стање у начину рјешавања утврђеног проблема.
- (2) Једно од могућих рјешења из става (1) тач. б) и ц) овог члана може представљати ненормативно, односно нормативно рјешење.
- (3) У случају немогућности утврђивања ненормативног рјешења, утврђују се нормативна рјешења за могућа рјешења из става (1) тач. б) и ц) овог члана.

- (4) Изузетно од става (1) овог члана, у случају усклађивања законодавства Босне и Херцеговине са *Acquis-ем* разматрају се два могућа рјешења:
- a) дјелимично усклађивање и
 - b) потпуно усклађивање.

Члан 12.

(Процјена фискалних утицаја могућих рјешења)

- (1) Очекивани фискални утицаји процјењују се у односу на очекиване трошкове и добити од увођења прописа и могућих алтернатива увођењу прописа, на основу слиједећих критеријума:
- a) фискални ефекти увођења прописа на приходе и примитке, расходе и издатке за буџетску годину и двије наредне године,
 - b) образложење промјена у расходима, издацима, приходима и примицима, укључујући и утицаје на равноправност полова,
 - c) промјене у броју запослених (систематизована и попуњена радна мјеста),
 - d) потенцијалне обавезе за буџет (јамства и остало),
 - e) фискална процјена утицаја прописа на друге буџете и нивое власти (буџетске и ванбуџетске кориснике, као и ванбуџетске фондове), уколико такви утицаји постоје и
 - f) извори и методе обезбјеђења средстава.
- (2) Критеријуми из става (1) овог члана утврђују се процјеном очекиваних утицаја према мјерилима: вјероватно мали, значајни и врло значајни.
- (3) Очекивани фискални утицаји могућих рјешења исказују се у Обрасцу број 2 овог анекса, а фискални утицаји одабраних најповољнијих рјешења документују се и подносе на Обрасцу 2а овог анекса.

Члан 13.

(Процјена економских утицаја могућих рјешења)

- (1) Очекивани економски утицаји на поједину привредну област или сектор процјењују се у односу на слиједеће критеријуме:
- a) запошљавање у привредним субјектима,
 - b) захтјеви за инвестиције везано за пословање привредних субјеката,
 - c) оперативни трошкови и пословање привредних субјеката,
 - d) нови административни трошкови за привредне субјекте,
 - e) стварање нових јавних овлашћења,
 - f) утицај на имовинска права.
- (2) Очекивани економски утицаји на привреду у цјелини процјењују се у односу на слиједеће критеријуме:
- a) конкурентност привреде и прилив инвестиција,
 - b) привредни раст,
 - c) одрживост околине,
 - d) постизање циљева друштвеног развоја,

- e) регионално и на посебне секторе,
 - f) макроекономско окружење,
 - g) тржишна конкурентност и
 - h) друге утицаје на привреду уколико се процјењују значајним.
- (3) Критеријуми из става (1) овог члана утврђују се процјеном очекиваних утицаја према мјерилима: вјероватно мали, значајни и врло значајни.
- (4) Очекивани економски утицаји могућих рјешења исказују се у Обрасцу број 2 овог анекса, а економски утицаји одабраних најповољнијих рјешења документују се и подносе на Обрасцу 2б овог анекса.

Члан 14.

(Процјена социјалних утицаја могућих рјешења)

- (1) Очекивани утицаји на социјално осјетљиве и друге групе с посебним интересима и потребама те утицај на здравствени и социјални статус грађана процјењују се у односу на слиједеће критеријуме:
- a) запосленост и тржиште рада,
 - b) норме и права везана уз квалитету радног мјеста,
 - c) социјалну укљученост и заштиту посебно рањивих друштвених група или појединаца,
 - d) једнакост у третману и могућностима, забрана дискриминације,
 - e) приватност и породични живот,
 - f) заштиту или изложеност личних података појединца,
 - g) јавно здравље,
 - h) приступ социјалној заштити, здравственим и образовним системима и посљедице за њих,
 - i) криминал и тероризам,
 - j) корупцију и сукоб интереса,
 - k) јавну безбједност и криминал,
 - l) одбрану,
 - m) културу и
 - n) друге социјалне утицаје, уколико се процјењују значајним.
- (2) Очекивани утицаји из става (1) овог члана утврђују се према слиједећим мјерилима: вјероватно мали, значајни и врло значајни.
- (3) Очекивани социјални утицаји могућих рјешења исказују се у Обрасцу број 2 овог анекса, а социјални утицаји одабраних најповољнијих рјешења документују се и подносе на Обрасцу 2ц овог анекса.

Члан 15.

(Процјена околинских утицаја могућих рјешења)

- (1) За очекиване околинске утицаје мјеродавне су процјене вјероватних утицаја у односу на слиједеће критеријуме:

- a) клима,
 - b) квалитет ваздуха,
 - c) квалитет воде, мора и водних ресурса,
 - d) квалитет земљишта и ресурса,
 - e) обновљиви и необновљиви извори енергије,
 - f) биоразноликост (заштита биљног и животињског свијета) и пејзажна разноликост,
 - g) употреба земљишта,
 - h) управљање отпадом,
 - i) омјер или вјероватноћа ризика за околину,
 - j) утицај активности привредних субјеката на околину,
 - k) здравље животиња и биљака и безбједност хране и
 - l) други очекивани утицаји на околину, уколико се процјењују значајним.
- (2) Процјена очекиваних утицаја из става (1) овог члана проводи се тако да се за свако подручје у којем се очекује дјеловање прописа утврди очекивана вјероватност настанка утицаја према слиједећим мјерилима: вјероватно мали, значајни и врло значајни.
- (3) Очекивани околinski утицаји могућих рјешења исказују се у Обрасцу број 2 овог анекса, а околinski утицаји одабраних најповољнијих рјешења документују се и подносе на Обрасцу 2д овог анекса.

Члан 16.

(Процјена утицаја на одрживи развој)

Процјена утицаја на одрживи развој представља комбинацију процијењених утицаја на сва подручја из чл. од 12. до 15. овог анекса.

Члан 17.

(Комбиновање метода квалитативне и квантитативне процјене утицаја)

Када год је то могуће, утврђени квалитативни утицаји могућих рјешења из чл. од 12. до 16. овог анекса процјењују се и исказују и у квантитативном и монетарном погледу.

Члан 18.

(Мјерила очекиване вјероватности настанка утицаја)

Мјерила очекиване вјероватности настанка утицаја процјењују се дискреционом оцјеном носиоца нормативног посла, која се заснива на прибављеним подацима и доказима, те стручном и научном приступу утврђеној проблематици и пракси везано за циљеве који се настоје постићи као рјешење проблема.

Члан 19.

(Процјена ризика, неизвјесности и препрека)

У поступку процјене утицаја могућих рјешења из чл. од 12. до 16. овог анекса проводи се и процјена пратећих ризика, неизвјесности и препрека везаних за провођење могућих рјешења, уз утврђивање приједлога за њихово превазилажење.

Члан 20.
(Консултације)

- (1) За потребе свеобухватнијег и објективнијег сагледавања проблема, утврђивања циљева, процјене утицаја могућих рјешења која се разматрају, те изналажења најповољнијих рјешења, носилац нормативних послова примјењује одговарајући метод активних консултација са надлежним институцијама БиХ, организацијама цивилног друштва и независним стручњацима. Када је то потребно, консултације се проводе и са надлежним институцијама ентитета, кантона и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.
- (2) Носилац нормативног посла примјењује одговарајући метод активних консултација у једној или више фаза процјене утицаја из члана 8. став (2) тач. а) до ц), а обавезно у фази процјене утицаја могућих рјешења из члана 8. став (2) тачка д) овог анекса.
- (3) Активни метод консултација из става (2) овог члана подразумијева провођење индивидуалних и групних консултативних састанака, анкетирање, интервјуе, округле столове, фокус групе, јавне и стручне расправе путем радија, телевизије и друштвених мрежа, јавне трибине и сл.

Члан 21.
(Успоредна анализа предложених рјешења)

За провођење успоредне анализе предложених рјешења и одабирање најповољнијег рјешења користе се слиједећи критеријуми:

- а) *финансијска изведивост* подразумијева расположивост финансијских средстава (буџетска или ванбуџетска средства потребна за реализацију рјешења),
- б) *организациона изведивост* подразумијева расположивост организационих капацитета, укључујући знање, искуство, водство, организациону способност, мотивацију и сл.,
- в) *техничка provedivost* подразумијева расположивост, односно постојање потребних техничких средстава и опреме за провођење рјешења,
- д) *одрживост* подразумијева дугорочни позитивни утицај рјешења у ширем окружењу и дужем временском периоду и капацитете различитих учесника за провођење одабраног рјешења у дугорочном смислу,
- е) *ефикасност* подразумијева омјер користи и трошкова, односно у којој мјери се могу остварити очекивани исходи, резултати и утицаји с обзиром на разумне трошкове провођења рјешења,
- ф) *ефективност* подразумијева потенцијални ниво остварености очекиваних утицаја општег, посебних и оперативних циљева и
- г) *кохерентност* (унутрашња и спољна) подразумијева усклађеност рјешења с другим политикама или прописима унутар Босне и Херцеговине и с Европском унијом и другим међународним споразумима.

Члан 22.
(Резултати процјене утицаја и предлагање најповољнијих рјешења)

На основу критеријума из члана 21. овог анекса, међусобним поређењем утврђених могућих рјешења, анализирају се њихове главне предности и недостаци и утврђује приједлог најповољнијег рјешења.

Члан 23.

(Оквир за праћење, извјештавање и евалуацију)

- (1) Праћење представља процес систематичног прикупљања података о развоју и провођењу прописа, те остваривању циљева који се одвија током провођења, у одређеним временским интервалима, на основу претходно дефинисаних показатеља које је могуће упоређивати са полазним стањем, у складу са оквиром за праћење, извјештавање и евалуацију.
- (2) Евалуација представља поступак систематског и објективног вредновања израде, провођења и резултата усвојеног прописа кроз анализу релевантности, економичности, ефективности, утицаја и одрживости усвојеног прописа у односу на утврђене циљеве, а ради доношења одговарајућих закључака који се могу користити као основ за унапређење или евентуално укидање одређеног прописа.
- (3) Оквир за праћење, извјештавање и евалуацију из става (1) овог члана нарочито садржи сlijедеће елементе:
 - a) институционални оквир за праћење провођења и извјештавање,
 - b) показатеље извршења и успјешности провођења који укључују полазне и циљне вриједности,
 - c) изворе и методе верификације података,
 - d) методе прикупљања података,
 - e) обрасце за праћење и извјештавање,
 - f) институције којима се подноси извјештај о праћењу provedбе прописа,
 - g) рокове за подношење извјештаја,
 - h) у случају потребе, финансијска средства за потребе праћења провођења прописа,
 - i) врсту евалуације,
 - j) евалуацијске критеријуме и питања,
 - k) актере евалуацијског поступка,
 - l) рок за провођење евалуације,
 - m) институције којима се подноси евалуацијски извјештај и
 - n) у случају потребе, финансијска средства за провођење евалуације.

Члан 24.

(Дефиниција и врсте показатеља)

- (1) Показатељ представља квалитативну и квантитативну мјеру која се користи да демонстрира промјену у стању, напретку или резултату у погледу остварења циљева прописа.
- (2) На нивоу општег циља утврђује се показатељ утицаја, односно дугорочних резултата.
- (3) На нивоу посебних циљева утврђују се показатељи крајњих резултата.
- (4) На нивоу оперативних циљева утврђују се показатељи излазних резултата.
- (5) На нивоу одабраних рјешења утврђују се улазни и процесни показатељи.

Члан 25.

(Критеријуми за процјену квалитете показатеља)

Процјена квалитете показатеља врши се наспрам слиједећих критеријума:

- a) *ваљаност*: подаци требају јасно и адекватно представљати очекивани резултат,
- b) *интегритет*: прикупљени подаци морају обезбједити и минимизирати потенцијалне грешке и манипулације са подацима,
- c) *прецизност*: подаци требају имати одговарајући ниво детаља како би омогућили доношење информисаних одлука од стране носилаца политичких функција,
- d) *поузданост*: подаци морају одражавати стабилан и досљедан процес прикупљања и метод анализе током цијелог периода и
- e) *благовременост*: подаци требају бити доступни учестало, морају бити актуелни, ажурирани и благовремено доступни.

Члан 26.

(Праћење и извјештавање о провођењу прописа)

- (1) У складу са оквиром за праћење, извјештавање и евалуацију из члана 23. овог анекса, носилац нормативног посла, у сарадњи са другим носиоцима провођења прописа врши:
 - a) редовно праћење провођења прописа и у том смислу прикупљање неопходних података према унапријед утврђеним временским интервалима,
 - b) процјене наспрам дефинисаних показатеља успјешности провођења,
 - c) надгледање промјена и поређење с полазним стањем,
 - d) идентификовање ризика уз давање приједлога одговарајућих мјера и активности за њихово превазилажење и
 - e) предлагање измјена и допуна прописа уколико се утврђени циљеви прописа не остварују.
- (2) Извјештај о праћењу провођења прописа подноси се најмање једном годишње Савјету министара и Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине на разматрање и одлучивање.

Члан 27.

(Средњорочна односно *ex post* евалуација прописа)

- (1) *Ex post* евалуација проводи се за све прописе за које је проведена свеобухватна процјена утицаја, најмање након четири до највише шест година од ступања на снагу прописа.
- (2) У случају провођења сложених прописа, поред *ex post* евалуације из става (1) овог члана, може се провести и средњорочна евалуација, након три до четири године примјене прописа, путем које се, између осталог, разматрају слиједећа питања: релевантност циљева и логике интервенције у односу на циљеве, ефективност, односно ниво остварености циљева кроз анализу исхода или утицаја, те ефикасност, односно однос између утрошених ресурса и остварених резултата.
- (3) Извјештај о проведеној средњорочној евалуацији нарочито указује на евентуална одступања од циљева прописа у току његовог провођења, уз давање препорука за унапређење прописа.

Члан 28.
(Евалуацијски критеријуми)

- (1) Евалуацијски критеријуми су:
- a) *релевантност*: примјереност прописа с обзиром на проблем и контекст, посебно примјереност циљева и логике интервенције,
 - b) *кохерентност (унутрашња и спољна)*: усклађеност различитих циљева прописа, усклађеност прописа с другим релевантним јавним политикама и прописима, те међународним споразумима,
 - c) *ефикасност/економичност/ефективност*: омјер користи и трошкова, односно мјера у којој су остварени исходи, резултати и утицај с обзиром на разумне трошкове провођења,
 - d) *дјелотворност*: ниво остварености очекиваних утицаја, односно циљева,
 - e) *одрживост*: потенцијал дугорочног позитивног утицаја прописа и капацитети различитих актера за даљи наставак провођења прописа, уколико је она даље потребна,
 - f) *утицај*: промјена у ширем окружењу и у дужем временском периоду услијед укупних утицаја прописа.
- (2) Приликом одабира критеријума из става (1) овог члана у сваком појединачном случају евалуације утицаја прописа у обзир се узимају специфична сврха евалуације, садржај и циљеви прописа који се евалуира, доступност података, расположиво вријеме, средства и стручњаци за провођење евалуације, политички интереси наручиоца евалуације, те интереси циљних група.

Члан 29.
(Евалуацијски поступак)

- (1) С циљем провођења евалуацијског поступка потребно је претходно утврдити:
- a) специфичну сврху евалуације,
 - b) циљне групе,
 - c) најважније евалуацијске критеријуме с обзиром на сврху евалуације,
 - d) главна питања на која треба одговорити евалуација,
 - e) показатеље, уколико нису претходно утврђени,
 - f) информације које је потребно прикупити,
 - g) изворе и доступност информација,
 - h) методе прикупљања информација,
 - i) учеснике евалуацијског поступка.
- (2) У случају провођења спољне евалуације утврђује се опис евалуацијског задатка, који нарочито садржи слиједеће елементе:
- a) назив наручиоца евалуације,
 - b) предмет евалуације,
 - c) циљеве евалуације,
 - d) рок за провођење евалуације,
 - e) вриједност уговора,
 - f) циљне групе које треба обухватити,

- g) евалуацијске критеријуме,
 - h) кључна евалуацијска питања,
 - i) посебне услове за избор извршиоца евалуације,
 - j) услове повјерљивости,
 - k) провјеру постојања сукоба интереса.
- (3) Завршни извјештај о проведеном евалуацијском поступку садржи слиједеће:
- a) сиже извјештаја не дужи од шест страница,
 - b) критичко мишљење, засновано на низу података, о евалуацијским критеријумима који ће бити предмет евалуације,
 - c) јасан сиже примијењене методологије и завршна процјена ограничења одабраног приступа и коришћених података,
 - d) јасан логички слијед између анализе и представљених резултата, одговора на питања за евалуацију и донесених закључака.
- (4) Завршни средњорочни, односно *ex post* евалуацијски извјештаји доставља се Савјету министара и Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине на разматрање и одлучивање.
- (5) Усвојени завршни средњорочни, односно *ex post* евалуацијски извјештаји из става (4) овог члана објављују се на интернет платформи Савјета министара.

ДИО ЧЕТВРТИ – КООРДИНИРАЈУЋЕ И КОНТРОЛНА ТИЈЕЛА

Члан 30.

(Контролна тијела)

- (1) Носилац нормативног посла прибавља мишљења у вези проведене свеобухватне процјене утицаја од слиједећих контролних тијела:
- a) Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине у погледу суштинске провјере процјене фискалних утицаја прописа, у складу са својим надлежностима,
 - b) Министарства спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине у погледу суштинске провјере процјене економских и околиних утицаја, у складу са својим надлежностима,
 - c) Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине, Министарства за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине, Министарства правде Босне и Херцеговине, Агенције за равноправност полова Босне и Херцеговине, Агенције за превенцију **корупције** и **координацију борбе**¹¹ против корупције Босне и Херцеговине и Агенције за заштиту личних података Босне и Херцеговине у погледу суштинске провјере проведене процјене социјалних утицаја, у складу са својим надлежностима,
 - d) Канцеларије за законодавство Савјета министара у погледу усклађености између садржаја извјештаја о проведеној свеобухватној процјени утицаја и нацрта или приједлога прописа, а посебно у којој мјери и на који начин су одабрана најповољнија рјешења, институционални оквир и механизми за праћење, извјештавање и евалуацију утврђени у извјештају о проведеној свеобухватној процјени утицаја уграђени у нацрт или приједлог прописа.
- (2) У случају прописа који могу имати утицај на ниже нивое власти у Босни и Херцеговини, контролна тијела из става (1) овог члана приликом давања мишљења консултују одговарајућа надлежна тијела нижих нивоа власти у Босни и Херцеговини.

¹¹ Исправка је објављена у „Службеном гласнику БиХ“, број 70/17.

- (3) Контролна тијела из става (1) тач. а), б) и ц) овог члана дају мишљења из своје надлежности на обрасцима из чл. 12. до 15. овог анекса, а контролно тијело из става (1) тачка д) овог члана у оквиру мишљења које даје у складу са Пословником о раду Савјета министара.
- (4) Рок за давање мишљења контролних тијела из става (1) овог члана је 15 дана од дана пријема захтјева за давање мишљења.

Члан 31.

(Централно координирајуће тијело)

- (1) Генерални секретаријат Савјета министара је централно координирајуће тијело поступка процјене утицаја.
- (2) Генерални секретаријат Савјета министара разматра приједлог плана нормативно-правних активности институције БиХ и врши увид у достављене обрасце претходне процјене те, по оцијењеној потреби, враћа образац претходне процјене институцији БиХ на дораду, уз одговарајуће упуте и рок за извршење, попуњавањем и достављањем Обрасца број 1 из Прилога 3 Упутства о начину припреме и годишњег програма рада и извјештаја о раду у институцијама Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 45/15).
- (3) Институција БиХ је дужна приједлог плана нормативно-правних активности усагласити са Генералним секретаријатом Савјета министара најкасније до 30.11. текуће године, ради његовог уврштавања у годишњи програм рада институције БиХ и Савјета министара за слиједећу годину.

Члан 32.

(Поступак разматрања свеобухватне процјене и нацрта и приједлога прописа)

- (1) Стручни колегијум институције БиХ разматра нацрт извјештаја оведеној свеобухватној процјени утицаја (у даљем тексту: Образац број 2), уз преднацрт, нацрт, или приједлог прописа, те врши процјену њихове садржајне квалитете и међусобне усклађености. У поступку разматрања, стручни колегијум институције посебну пажњу посвећује слиједећим питањима:
 - а) усклађеност са политикама других сектора унутар институције БиХ, међусекторска усклађеност и досљедност материјала из става (1) овог члана са стратешким приоритетима и политикама Босне и Херцеговине,
 - б) квалитет процјене постојеће ситуације и формулације проблема,
 - в) јасноћа циљева и намјераваних резултата,
 - д) представљена могућа рјешења за остваривање утврђених циљева, односно превазилажење утврђених проблема и њихови могући утицаји,
 - е) извјештај о проведеним консултацијама, а посебно начин на који су прибављени коментари размотрени и уграђени у Образац број 2 и преднацрт, нацрт или приједлог прописа,
 - ф) аргументи за одабир најповољнијих рјешења,
 - г) провјера са стручне стране гледишта да ли су материјали из става (1) овог члана припремљени у складу са поступком процјене утицаја из овог анекса и номотехничким правилима прописаним у овим правилима,
 - д) уколико стручни колегијум институције БиХ закључи да Образац број 2, преднацрт, нацрт или приједлог прописа или њихови поједини дијелови нису спремни за упућивање у даљу процедуру разматрања у складу са овим анексом и Пословником о раду Савјета министара, у том случају стручни колегијум институције може дати приједлог руководиоцу институције БиХ да се Образац број 2 са преднацртом, нацртом или приједлогом прописа врати радној групи на дораду уз одговарајуће упуте и одређивање рока за извршење.

- (2) По добивању сагласности руководиоца институције БиХ на материјале из става (1) овог члана, проводе се међуинституционалне и јавне консултације објавом на интернет платформи Савјета министара.
- (3) Након проведених консултација из става (2) овог члана, проводи се анализа прибављених коментара и приједлога, израђује извјештај о проведеним консултацијама, материјали из става (1) овог члана се према потреби усклађују са прибављеним коментарима и приједлозима, те достављају стручном колегијуму институције БиХ на разматрање и одлучивање руководиоца институције БиХ.
- (4) По добивању сагласности руководиоца институције БиХ из става (3) овог члана, приступа се прибављању мишљења контролних тијела из члана 30. овог анекса. Након прибављања мишљења контролних тијела из става (4) овог члана и анализе истих, Образац број 2, преднацрт, нацрт или приједлог прописа се према потреби усклађује са прибављеним мишљењима.
- (5) Након што прибави мишљења контролних тијела и по потреби усагласи садржај свеобухватне процјене утицаја, укључујући усаглашавање садржаја нацрта или приједлога прописа са прибављеним мишљењима, носилац нормативног посла их доставља Генералном секретаријату Савјета министара, који попуњавањем и овјером Обрасца број 3 овог анекса даје мишљење о проведеној свеобухватној процјени утицаја у погледу поштивања свих процедуралних корака садржаних у овом анексу.
- (6) У случају неслагања носиоца нормативног посла са мишљењем надлежног контролног тијела из става (4) овог члана, носилац нормативног посла уз Образац број 2 овог анекса са прибављеним мишљењима контролних тијела и уз нацрт или приједлог прописа доставља Генералном секретаријату Савјета министара и очитовање у којем наводи подручја и разлоге неслагања. Генерални секретаријат Савјета министара поступа у складу са ставом (5) овог члана, те све материјале из овог става доставља надлежном одбору Савјета министара на разматрање. Уколико се ни на надлежном одбору Савјета министара не усагласе различити ставови носиоца нормативног посла и контролног тијела, Образац број 2 овог анекса, уз нацрт или приједлог прописа, те прибављена мишљења контролних тијела, као и очитовање носиоца нормативног посла уврштава се у дневни ред сједнице Савјета министара, које га разматра и доноси одговарајућу одлуку.
- (7) У случају када Генерални секретаријат Савјета министара оцијени да достављена свеобухватна процјена утицаја не испуњава услове из Обрасца број 3 овог анекса, вратит ће Образац број 2 о проведеној свеобухватној процјени утицаја на дораду носиоцу нормативног посла уз одговарајуће упуте, те одредити рок извршења.
- (8) Савјет министара ће одбити уврстити пропис на дневни ред сједнице, уколико нису испуњени услови из става (5) овог члана.

Члан 33.

(Електронски систем подршке)

- (1) Проведене фискалне процјене утицаја прописа достављају се Министарству финансија и трезора Босне и Херцеговине путем ВРМIS електронског система на Обрасцу број 2а из члана 12. овог анекса.
- (2) Проведене процјене економских, социјалних и околинских утицаја прописа достављају се контролним тијелима из члана 30. став (1) тач. б) и ц) овог анекса електронским путем на обрасцима из чл. од 13. до 15. овог анекса, а контролном тијелу из члана 30. став (1) тачка д) уз преднацрт, нацрт или приједлог прописа доставља се електронским путем Образац број 2 о проведеној свеобухватној процјени утицаја.
- (3) Образац број 2 о проведеној свеобухватној процјени утицаја прописа, са прибављеним мишљењима централног координирајућег и контролних тијела, подноси се уз нацрт или приједлог прописа Савјету министара и Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине електронским путем.

ДИО ПЕТИ – СТРУЧНО ОСПОСОБЉАВАЊЕ И УСАВРШАВАЊЕ

Члан 34.

(Надлежност и обухват стручног оспособљавања и усавршавања)

- (1) Одговорни државни службеници у институцијама БиХ из чл. 68. и 69. ових правила, укључујући и одговорне државне службенике контролних тијела и централног координирајућег тијела из чл. 30. и 31. овог анекса, имају право и обавезу стручног оспособљавања и усавршавања из области процјене утицаја и израде прописа.
- (2) Обуке из става (1) овог члана проводе се у складу са планом и програмом обуке који доноси Агенција за државну службу Босне и Херцеговине.
- (3) Агенција за државну службу Босне и Херцеговине једном годишње, уз консултације са централним координирајућим и контролним тијелима за процјену утицаја и координаторима за процјену утицаја у институцијама БиХ, врши анализу успјешности проведених обука и утврђује даље потребе за обуком, уз дефинисање одговарајућих програма обуке.

Члан 35.

(Приручници за процјену утицаја и израду прописа)

- (1) Државни службеници из члана 34. став (1) овог анекса, могу употпуњавати и усавршавати своје стручно знање и вјештине из области процјене утицаја и израде прописа коришћењем слиједећих приручника:
 - a) Приручник за процјену утицаја,
 - b) Приручник за израду правних прописа,
 - c) Приручник за израду образложења правних прописа,
 - d) Приручник о родно одговорном буџетирању,
 - e) Приручник за интегрисање равноправности полова у правне прописе и
 - f) други приручници у вези поступка процјене утицаја који по потреби могу бити израђени.
- (2) Приручници из става (1) овог члана доступни су на интернет платформи Савјета министара www.ekonsultacije.gov.ba.

Члан 36.

(Заједница практичара)

- (1) У циљу унапређења међуинституционалне сарадње, путем размјене искустава у примјени поступка процјене утицаја и израде прописа, надградње стечених знања и вјештина, утврђивања иницијатива за даља унапређења система за процјену утицаја у институцијама БиХ, те разматрања других питања везаних за систем процјене утицаја и израде прописа у институцијама БиХ успоставља се заједница практичара коју чине државни службеници из чл. 68. и 69. ових правила и представници тијела из чл. 30. и 31. овог анекса.
- (2) Састанке заједнице практичара из става (1) овог члана, који се одржавају најмање једном годишње, сазива и њиховим радом координира Генерални секретаријат Савјета министара.
- (3) По потреби, на састанке заједнице практичара из става (2) овог члана могу се позвати представници других институција БиХ, стручњаци – практичари из области процјене утицаја и израде прописа из институција других нивоа власти у Босни и Херцеговини, истакнути независни стручњаци, представници академске заједнице, цивилног друштва и међународних организација.

ДИО ШЕСТИ – ИНСТРУМЕНТИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТЕ ПРОПИСА

Члан 37.

(Инструменти за унапређење квалитете прописа)

Инструменти за унапређење квалитете прописа су:

- a) Стратегија унапређења квалитете прописа (у даљем тексту: Стратегија),
- b) Акциони план унапређења квалитете прописа (у даљем тексту: Акциони план),
- c) извјештаји о провођењу Стратегије, Акционог плана и овог анекса (у даљем тексту: Извјештај).

Члан 38.

(Стратегија и Акциони план)

- (1) Стратегијом се средњорочно усмјерава развој система процјене утицаја и израде прописа у институцијама БиХ, утврђују циљеви, области за унапређење квалитете прописа и развој стручних капацитета.
- (2) Акциони план одређује приоритетне мјере и активности на развоју система процјене утицаја прописа, начин провођења мјера, редослијед остваривања мјера, рокове извршења, носиоце провођења, пројекте, процјену средстава потребних за провођење активности предвиђених Акционим планом, те процјену трошкова и користи.
- (3) Министарство правде Босне и Херцеговине, у сарадњи са контролним тијелима из чл. 30. и 31. овог анекса, је координатор поступка израде Стратегије и Акционог плана.

Члан 39.

(Праћење и извјештавање о провођењу Стратегије, Акционог плана и Анекса I)

- (1) За потребе праћења и извјештавања о провођењу Стратегије и Акционог плана, као и праћења и извјештавања о примјени овог анекса, успоставља се Стручно радно тијело, којег чине координатори поступка процјене утицаја из члана 69. ових правила, руководећи државни службеник из Генералног секретаријата Савјета министара и Канцеларије за законодавство Савјета министара и један члан, представник невладиног сектора.
- (2) Чланове Стручног радног тијела именује Савјет министара, на приједлог руководиоца институција БиХ из којих поједини чланови долазе, те представника невладиног сектора изабраног путем јавног позива, при чему је дужно обезбједити равноправну заступљеност полова у укупној структури чланова.
- (3) Стручно радно тијело прати и израђује периодичне извјештаје о провођењу Стратегије и Акционог плана, те примјени овог анекса, који се најмање једном годишње подносе Савјету министара и Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине на разматрање и одлучивање и објављују на интернет платформи Савјета министара.

ДИО СЕДМИ – ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 40.

(Именовање координатора за процјену утицаја)

Савјет министара ће, на приједлог институција БиХ, у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог анекса, именовати координаторе поступка процјене утицаја у институцијама БиХ из члана 69. став (1) ових правила из реда руководећих државних службеника, при чему је дужан обезбједити равномјерну заступљеност полова у њиховој укупној структури.

Члан 41.

(Усклађивање правилника о унутрашњој организацији)

Институције БиХ ће у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог анекса извршити усклађивање својих правилника о унутрашњој организацији са одредбама чл. 30. и 31. овог анекса и члана 69. ових правила.

Члан 42.

(Усклађивање Пословника о раду)

Савјет министара ће, на приједлог Министарства правде Босне и Херцеговине, ускладити Пословник о раду Савјета министара Босне и Херцеговине са одредбама овог анекса у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог анекса.

Члан 43.

(Усклађивање Упутства о начину припреме годишњег програма рада и извјештаја о раду у институцијама БиХ)

Савјет министара ће, на приједлог Министарства правде Босне и Херцеговине, ускладити Упутство о начину припреме годишњег програма рада и извјештаја о раду у институцијама БиХ са одредбама овог анекса у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог анекса.

Члан 44.

(Објављивање приручника)

Министарство правде Босне и Херцеговине ће у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог анекса објавити приручнике из члана 35. став (1) тач. б) до е) на интернет платформи Савјета министара.

Члан 45.

(Доношење плана и програма обуке за процјену утицаја и израду прописа)

Агенција за државну службу Босне и Херцеговине ће у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог анекса донијети план и програм обуке из члана 34. став (2) овог анекса.

Члан 46.

(Израда и објављивање Приручника за процјену утицаја)

Министарство правде Босне и Херцеговине ће у року од три мјесеца од дана ступања на снагу овог анекса израдити и објавити на интернет платформи Савјета министара Приручник за процјену утицаја из члана 35. став (1) тачка а) овог анекса.

Члан 47.

(Доградња ВРІМІS информационог система)

Министарство финансија и трезора ће у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог анекса доградити ВРІМІS информациони систем за потребе провођења фискалне процјене утицаја у складу са овим анексом.

Члан 48.

(Израда и усвајање Стратегије и Акционог плана)

Савјет министара ће, на приједлог Министарства правде Босне и Херцеговине, у року од годину дана од дана ступања на снагу овог анекса усвојити Стратегију и Акциони план из члана 38. ст. (1) и (2) овог анекса, који ће се објавити на интернет платформи Савјета министара.

Члан 49.

(Именовање чланова Стручног радног тијела)

- (1) Министарство правде Босне и Херцеговине објавиће јавни позив и извршити избор представника невладиног сектора за члана Стручног радног тијела из члана 39. ст. (1) и (2) овог анекса у року од 45 дана од дана ступања на снагу овог анекса.
- (2) Чланове Стручног радног тијела из члана 39. став (2) овог анекса именовати Савјет министара у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог анекса.
- (3) Министарство правде Босне и Херцеговине пружа техничку подршку у раду Стручног радног тијела.
- (4) Састанке Стручног радног тијела сазива и предсједава им руководећи државни службеник, координатор поступка процјене утицаја из Министарства правде Босне и Херцеговине.
- (5) Стручно радно тијело састаје се периодично, а најмање једном годишње, с тим да ће се прва сједница сазвати и одржати у року од три мјесеца од дана ступања на снагу овог анекса.
- (6) Стручно радно тијело ће на својој првој сједници, на приједлог Министарства правде Босне и Херцеговине, утврдити пословник о раду, којим ће бити дефинисани мандат, питања кворума за одржавање састанака, начин доношења одлука, као и друга питања од значаја за рад Стручног радног тијела.
- (7) На првој сједници, Стручно радно тијело утврдиће формат извјештаја о праћењу примјене овог анекса са стандардизованим обрасцима за прикупљање података за потребе праћења и извјештавања.
- (8) С циљем унапређења система процјене утицаја у институцијама БиХ, Стручно радно тијело ће вршити периодично прикупљање података наспрам утврђених показатеља, вршити њихову анализу и по потреби предлагати одговарајуће мјере и активности у оквиру извјештаја о праћењу примјене овог анекса, који се најмање једном годишње подносе Савјету министара и Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине на разматрање и одлучивање и објављују се на интернет платформи Савјета министара.
- (9) У року од 60 дана од усвајања Стратегије и Акционог плана из члана 38. овог анекса, Стручно радно тијело утврдиће формат извјештаја о праћењу provedбе Стратегије и Акционог плана са стандардизованим обрасцима за прикупљање података за потребе праћења и извјештавања.

Члан 50.

(Управни надзор)

Управни надзор над провођењем овог анекса врши Министарство правде Босне и Херцеговине.

Члан 51.

(Средњорочна и *ex post* евалуација)

- (1) Средњорочна евалуација ефеката система процјене утицаја успостављеног у складу са овим анексом провесће се након три године од дана ступања на снагу овог анекса.

- (2) Извјештај о средњорочној евалуацији ефеката доставља се Савјету министара и Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине на разматрање и усвајање, у оквиру којег ће, између осталог, бити утврђен рок и друга техничка питања од значаја за провођење *ex post* (завршне) евалуације ефеката система процјене утицаја успостављеног у складу са овим анексом.
- (3) Поступци средњорочне и *ex post* евалуације из ставова (1) и (2) овог члана проводе се у складу са одредбама чл. од 27. до 29. овог анекса.

Члан 52.

(Утврђивање прописа за које ће се провести свеобухватна процјена утицаја)

Савјет министара ће најкасније до 30.06.2017. године посебним закључком, на приједлог институција БиХ, утврдити прописе из Програма рада за 2017. годину за које ће се провести свеобухватна процјена утицаја у складу са одредбама овог анекса.

ОБРАЗАЦ број 1 – ПРЕТХОДНА ПРОЦЈЕНА УТИЦАЈА ПРОПИСА

(Назив носиоца израде нормативног акта)

Број: _____

Сарајево, _____ године

Овај образац се користи ради утврђивања материје коју треба обухватити прописом и потребе за провођењем поступка свеобухватне процјене утицаја прописа. Текст означен италиком, укључујући и ову напомену потребно је брисати током попуњавања обрасца.

ПРЕТХОДНА ПРОЦЈЕНА УТИЦАЈА ПРОПИСА		
НОСИЛАЦ НОРМАТИВНОГ ПОСЛА		
ВРСТА ПРОПИСА	а) устав, б) споразум, ц) закон, д) пословник, е) одлука, ф) упутство, г) правилник, х) други општи правни акт.	
НАЗИВ ПРОПИСА		
1. Наведите правни основ за доношење прописа.		
2. Да ли је преднацрт, нацрт или приједлог прописа у складу са стратешким документима, политикама и приоритетима Савјета министара и Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, и ако да, наведите с којим?		
3. У складу са чланом 9. Анекса I укратко опишите стање и проблем који се намјерава ријешити.		
4. Уколико имате сазнања да је исти проблем постојао у земљама Европске уније, односно сусједним земљама укратко наведите на који начин је ријешен. Наведите најмање двије земље Европске уније и двије сусједне земље.		
5. Утврдите општи циљ у складу са чланом 10. Анекса I. <i>У правилу општи циљ прописа би требао већ бити садржан у средњорочном плану институције БиХ, на нивоу посебног циља, те га је могуће преузети за потребе утврђивања општег циља прописа.</i>		
6. Наведите у неколико тачака кључна питања/мјере које ће бити обухваћене прописом или проведене путем ненормативних активности и мјера. <i>Кључна питања/мјере се требају осмислити с циљем превазилажења узрока проблема из тачке 3. овог обрасца.</i>		
7. Укратко опишите поступак и резултате претходних консултација у складу са чланом 6. став (5) и по потреби чланом 20. Анекса I.		
8. Процјена утицаја кључних питања/мјера из тачке 6. овог обрасца у фискалном, економском, социјалном и околиномском смислу: (ДА – значајан или врло значајан утицај или НЕ – вјероватно мали утицај)		
а) Да ли једно или више кључних питања/мјера из тачке 6. овог обрасца може или не може имати значајан или врло значајан утицај на буџет Босне и Херцеговине, буџете ентитета, кантона, Брчко дистрикта Босне и Херцеговине и јединица локалне самоуправе? <i>Укратко наведите какви се фискални утицаји очекују.</i>		
б) Да ли једно или више кључних питања/мјера из тачке 6. овог обрасца може или не може имати значајан или врло значајан економски утицај из члана 13. Анекса I? <i>Укратко наведите какви се економски утицаји очекују.</i>		
ц) Да ли једно или више кључних питања/мјера из тачке 6. овог обрасца може или не може имати значајан или врло значајан социјални утицај из члана 14. Анекса I? <i>Укратко наведите какви се социјални утицаји очекују.</i>		
д) Да ли једно или више кључних питања/мјера из тачке 6. овог обрасца може или не може имати значајан или врло значајан околишки утицај из члана 15. овог Анекса I? <i>Укратко наведите какви се околишки утицаји очекују.</i>		

<p>е) Да ли ће једно или више кључних питања/мјера захтијевати провођење административних поступака везано за интересне стране и са којим циљем и хоће ли наведена рјешења додатно повећати административне препреке за пословање? <i>Укратко наведите какви се утицаји очекују(нпр.: додјела овлашћења, утврђивање права и/или обавеза посебним управним актом, провођење управног/инспекцијског надзора, прибављање посебних дозвола, рјешења, сагласности, повећање или увођење нове административне накнаде, измјене управног поступка и сл.).</i></p>		
<p>ф) Да ли ће за реализацију једног или више кључних питања/мјера из тачке 6. овог обрасца бити потребно оснивање нових или реорганизовање постојећих органа Босне и Херцеговине или ће бити потребна сарадња више органа управе Босне и Херцеговине, ентитета, кантона, Брчко дистрикта Босне и Херцеговине и јединица локалне самоуправе? <i>Укратко наведите органе управе од којих се очекује сарадња и по могућности њихове капацитете за реализацију такве сарадње.</i></p>		
<p>На основу претходне процјене утицаја прописа утврђено је да ПОСТОЈИ – НЕ ПОСТОЈИ потреба провођења поступка свеобухватне процјене утицаја прописа. <i>Потреба за провођењем свеобухватне процјене утицаја прописа постоји када је барем на једно од питања из тачке 8. овог обрасца одговорено да може имати врло значајан утицај или када је барем на два питања из тачке 8. овог обрасца одговорено да може имати значајан утицај.</i></p>		

ПОТПИС РУКОВОДИОЦА ИНСТИТУЦИЈЕ БиХ

ОБРАЗАЦ број 2 – ИЗВЈЕШТАЈ О СВЕОБУХВАТНОЈ ПРОЦЈЕНИ УТИЦАЈА ПРОПИСА

(Назив носиоца израде нормативног акта)

Број: _____

Сарајево, _____ године

Овај образац се користи за свеобухватну процјену утицаја прописа. Текст означен италиком, укључујући и ову напомену потребно је брисати током попуњавања обрасца.

ИЗВЈЕШТАЈ О СВЕОБУХВАТНОЈ ПРОЦЈЕНИ УТИЦАЈА ПРОПИСА	
НОСИЛАЦ НОРМАТИВНОГ ПОСЛА	
ВРСТА ПРОПИСА	а) устав, б) споразум, ц) закон, д) пословник, е) одлука, ф) упутство, г) правилник, х) други општи правни акт.
НАЗИВ ПРОПИСА	
1. ПРАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ПРОПИСА	
<i>Навести уставни или законски основ за доношење прописа.</i>	
2. АНАЛИЗА СТАЊА И УТВРЂИВАЊЕ ПРОБЛЕМА	
<i>У складу са чланом 9. Анекса I извршите анализу стања и утврдите проблем.</i>	
3. УТВРЂИВАЊЕ ЦИЉЕВА	
<i>У складу са чланом 10. Анекса I извршите анализу стања и утврдите циљ.</i>	
4. УТВРЂИВАЊЕ МОГУЋИХ РЈЕШЕЊА	
<i>У складу са чланом 11. Анекса I утврдите могућа рјешења за постизање оперативних циљева.</i>	
5. ПРОЦЈЕНА УТИЦАЈА МОГУЋИХ РЈЕШЕЊА	
<i>У складу са чл. од 12. до 19. Анекса I извршите процјену фискалних, економских, социјалних и околинских утицаја могућих рјешења, као и процјену утицаја на одрживи развој. Приликом провођења процјене утицаја могућих рјешења користите се обрасцима 2а до 2д, као помоћним средством приликом идентификације и разматрања могућих утицаја.</i>	
6. КОНСУЛТАЦИЈЕ	
<i>У складу са чланом 20. Анекса I опишите проведене консултације и резултате истих.</i>	
7. УСПОРЕДНА АНАЛИЗА ПРЕДЛОЖЕНИХ РЈЕШЕЊА	
<i>У складу са чланом 21. Анекса I извршите упоредну анализу предложених рјешења.</i>	
8. РЕЗУЛТАТИ ПРОЦЈЕНЕ УТИЦАЈА И ПРЕДЛАГАЊЕ НАЈПОВОЉНИЈИХ РЈЕШЕЊА	
<i>У складу са чланом 22. Анекса I опишите резултате процјене утицаја и наведите приједлоге најповољнијих рјешења за остваривање циљева прописа. Попуните и приложите обрасце 2а до 2д Анекса I.</i>	

9. ОКВИР ЗА ПРАЋЕЊЕ, ИЗВЈЕШТАВАЊЕ И ЕВАЛУАЦИЈУ**Општи/Посебни/Оперативни циљ:**

Показатељи на нивоу општег, посебних, и оперативних циљева, те одабраних најповољних рјешења	Дефиниција	Јединица мјере ¹²	Дисагрегација ¹³	Извор и начин прикупљања	Квалитете података	Полазна вриједност 2017. (т)	Циљана вриједност 2018. (т+1)	Циљана ¹⁴ вриједност 2019. (т+2)

У складу са чл. од 23. до 29. Анекса I утврдите оквир за праћење, извјештавање и евалуацију. Показатељи се утврђују и представљају у оквиру горње табеле. У зависности од броја циљева, по потреби проширите табелу..

10. ЗАКЉУЧАК

У закључку је потребно сажето представити укупне резултате проведене процјене утицаја прописа, осврнути се на анализу користи и трошкова, те резултате консултација. С тим у вези, наводе се одабрана најповољнија рјешења и упућује у даљу процедуру разматрања и доношења/усвајања.

ПОТПИС РУКОВОДИОЦА ИНСТИТУЦИЈЕ БиХ

¹² Како би показатељ био мјерљив, потребно је утврдити одговарајућу јединицу мјере која може нпр. бити број, проценат и сл.

¹³ Дисагрегација показатеља је поступак који се користи како би се боље разумјели ефекти прописа на различите групе. Показатељи који се односе на људе би требали бити разврстани по полу. То не мора истовремено значити да су и родно осјетљиви и обратно, нпр. број породиља се не може разврстати по полу, али је родно осјетљив показатељ. За институције БиХ кључна је дисагрегација по нивоима власти (ентитети, Брчко дистрикт Босне и Херцеговине), а за саме ентитете дисагрегација по кантонима и општинама у Федерацији Босне и Херцеговине, односно по општинама у Републици Српској. Потребно је размотрити могућност прикупљања додатних података за подкатегорије мушкараца и жена које су у вишеструко рањивом положају. Нпр. за број незапослених породиља које су оствариле право на породиљну накнаду, дисагрегација може бити на Ромкиње, самохране мајке, жене с инвалидитетом и сл. Такође, нпр. за показатељ постотак самохраних родитеља који су кроз социјалне трансфере прешли социјални минимум у Босни и Херцеговини, дисагрегација би требала бити по полу. Кључно је да се и за сваки ниво дисагрегације требају поставити циљане вриједности показатеља.

¹⁴ Циљане вриједности показатеља требају бити довољно амбициозне да би се уопште оправдало улагање средстава, али с друге стране не преамбициозне. У одређеним случајевима, циљане вриједности су већ утврђене одређеном стратегијом Савјета министара или нпр. од стране Европске уније.

2. Расходи и издаци бюджета

КОД	НАЗИВ	ТРОШКОВИ ПРОВОЂЕЊА У ТЕКУЋОЈ ГОДИНИ n							ТРОШКОВИ ПРОВОЂЕЊА У ТЕКУЋОЈ ГОДИНИ n+1						ТРОШКОВИ ПРОВОЂЕЊА У ТЕКУЋОЈ ГОДИНИ n+2					
		Буџет	Намјенск и извори	Остал и извори	Укупно додатна средства	Планиран а средства унутар буџета у текућој години	Укупна потребна средства за провођење	Прерасподјела	Буџет	Намјенск и извори	Остал и извори	Укупно додатна средства	Планиран а средства унутар буџета у текућој години n+1	Укупна потребна средства за провођење	Буџет	Намјенск и извори	Остал и извори	Укупно додатна средства	Планиран а средства унутар буџета у текућој години n+2	Укупна потребна средства за провођење
		1	2	3	4	5	6=4+5	7	8	9	10	11=8+9+10	12	13=11+12	14	15	16	17=14+15+16	18	19=17+18
611000	Плате и накнаде трошкова запослених	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
612000	Доприноси послодавца и остали доприноси	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613000	Издаци за материјал, ситни инвентар и услуге	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
614000	Текући трансфери и други текући расходи	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
615000	Капитални трансфери	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
616000	Издаци за камате	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
689000	Расходи од интерних трансакција	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
821000	Издаци за набавку сталних средстава	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
822000	Издаци за финансијск у имовину	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
823000	Издаци за отплате дугова	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
УКУПНО РАСХОДИ И ИЗДАЦИ		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

3. Образложење промјена у приходима и примцима те расходима и издацима

--

ОДЈЕЉАК Д. Стање у области људских ресурса и потенцијалне обавезе

1. Промјена броја запослених

ПЕРИОД	СИСТЕМАТИЗОВАНО			ПЛАНИРАНО БУЏЕТОМ			ТРЕНУТНО СТАЊЕ			ПОТРЕБНО			
	Постојеће стање (н)	н+1	н+2	Постојеће стање (н)	н+1	н+2	Постојеће стање (н)		н+1	н+2	Постојеће стање (н)	н+1	н+2
							м	ж					
Руководећи службеници и савјетници													
Службеници и запосленици													
Приправници													
Волонтери													
УКУПНО													
Образложење													

2. Потенцијалне обавезе за буџет

НАЗИВ	
Јамства	
Остало	

ОДЈЕЉАК Е. Фискалне посљедице на друге буџете и нивое власти

НАЗИВ	
Буџет Федерације Босне и Херцеговине, федерални ванбуџетски фондови и корисници	
Буџет Републике Српске, ванбуџетски фондови и корисници	
Буџет Брчко дистрикта Босне и Херцеговине	
Буџети кантона, кантонални ванбуџетски фондови и корисници	
Буџети јединица локалне самоуправе (општине и градови)	

ОДЈЕЉАК Ф. Печат и потпис одговорног лица институције БиХ

Мјесто и датум	Печат	Потпис руководиоца носиоца нормативног посла
----------------	-------	--

ОДЈЕЉАК Г. Мишљење Министарства финансија и трезора

Мјесто и датум	Печат	Потпис министра финансија и трезора
----------------	-------	-------------------------------------

ОБРАЗАЦ број 2а О ФИСКАЛНОЈ ПРОЦЈЕНИ УТИЦАЈА

Образац ОФП - НЕ

ОДЈЕЉАК А. Носилац нормативног посла

Раздјел	КОД	НАЗИВ

ОДЈЕЉАК Б. Основни подаци о пропису

Врста прописа	Устав		Пословник		Правилник	
	Споразум		Одлука		Други општи правни акт	
	Закон		Упутство			

Назив прописа

ОДЈЕЉАК Ц. Изјава о непостојању додатних фискалних утицаја на буџет

ОДЈЕЉАК Д. Печат и потпис одговорног лица институције БиХ

Мјесто и датум

Печат

Потпис руководиоца носиоца нормативног посла

ОДЈЕЉАК Е. Мишљење Министарства финансија и трезора

Мјесто и датум

Печат

Потпис министра финансија и трезора

УПУТСТВА ЗА ПОПУЊАВАЊЕ ОБРАЗАЦА О ФИСКАЛНОЈ ПРОЦЈЕНИ УТИЦАЈА ПРОПИСА

ДИО ПРВИ – УВОДНИ ДИО

- (1) Овим упутствима утврђује се начин попуњавања образаца о фискалној процјени на обрасцима ОФП-ДА и ОФП-НЕ.
- (2) Упутства за попуњавање образаца о фискалној процјени су саставни дио Анекса I ових правила.
- (3) У складу са чланом 12. Анекса I ових правила, сваки преднацрт, нацрт, односно приједлог прописа из члана 2. ових правила садржи фискалну процјену из које се види повећавају ли се или смањују приходи или расходи на буџет.
- (4) У складу са чланом 12. став (3) Анекса I ових правила фискална процјена даје се на Обрасцу 2а: ОФП-ДА ако пропис има посљедице на буџет институција БиХ, Федерације Босне и Херцеговине, Републике Српске, Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, кантона или јединица локалне самоуправе на начин да је потребно обезбједити додатна финансијска средства.
- (5) У складу са чланом 12. став (3) Анекса I ових правила фискална процјена даје се на Обрасцу 2а: ОФП-НЕ ако пропис нема посљедице на буџет институција БиХ, Федерације Босне и Херцеговине, Републике Српске, Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, кантона или јединица локалне самоуправе на начин да није потребно обезбједити додатна финансијска средства.
- (6) Обрасци о фискалној процјени доступни су у електронском облику на интернет страници Министарства финансија и трезора у MS Excel формату.

ДИО ДРУГИ – НАЧИН ПОПУЊАВАЊА ОБРАЗАЦА

ГЛАВА I - ПОПУЊАВАЊЕ ОБРАСЦА ОФП-ДА

Одјељак А. Носилац нормативног посла

У пододјељку *Раздјел*, уноси се бројчани код и назив носиоца нормативног посла у складу с организационом класификацијом буџета.

Одјељак Б. Основни подаци о пропису

- (1) Под *Врстом прописа* потребно је, уписом ријечи „ДА“ одабрати о којем се пропису ради. На располагању су слиједећи прописи: устав, споразум, закон, пословник, одлука, упутство, правилник и други општи правни акт. У пододјељку *Назив прописа* уноси се назив који ће пропис имати након ступања на снагу. Поред назива ставља се цртица и ознака статуса прописа који се доставља на мишљење (на примјер: преднацрт, нацрт или приједлог).

Одјељак Ц. Фискални утицаји

Овај одјељак садржи фискалну процјену посљедица провођења предложеног прописа на буџет. Приликом израде прописа носилац нормативног посла узима у обзир средства која су обезбијеђена буџетом који је донијела Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, а која су распоређена по буџетским класификацијама.

1. Приходи и примици

- (1) Наводе се приходи и примици на које утиче провођење прописа, слиједећи економску класификацију и изворе финансирања.
- (2) Повећање или смањење се у свим колонама исказује бројчано, с тим да се за очекивано смањење уписује предзнак „-“ (минус).
- (3) **Прва, друга и трећа колона - Очекиване приходе и примитке у текућој години „н“** потребно је разрадити на изворе финансирања: **Буџет, Намјенски извори и Остали извори**. У ове колоне уноси се процјена очекиваног повећања/смањења прихода и примитака који ће се остварити у текућој години провођењем прописа, а у односу на постојеће стање, односно приходе и примитке који су већ предвиђени у буџету.
- (4) Уколико се ради о потпуно новом пропису којим се уводи нови приход или примитак, у прву, другу и трећу колону уписује се укупна процјена очекиваних прихода или примитака у текућој години. Уколико се ради о измјенама и допунама постојећег прописа чијим су досадашњим провођењем у буџету већ планирани и остварени одређени приходи и примици, а измјенама и допунама се повећава или смањује основица и/или број обвезника плаћања, у ове колоне се уписује процјена повећања или смањења прихода и примитака као резултат предложених измјена и допуна (без прихода и примитака који се планирају остварити на основу постојећег прописа).
- (5) Процјену очекиваног повећања/смањења прихода и примитака потребно је исказати по економској класификацији и по изворима финансирања.
- (6) Врсте извора финансирања су: *буџет, намјенски извори и остали извори* који укључују властите приходе и буџетске резерве.
- (7) Приходи који улазе у намјенске и остале изворе расположиви су министарствима и буџетским корисницима у висини њихове уплате, односно наплате на рачун.
- (8) **Четврта колона - Укупни додатни приходи и примици** представља збир очекиваног повећања/смањења прихода и примитака који ће се остварити на основу провођења прописа у текућој години из три извора финансирања *1. буџет, 2. намјенски извори и 3. остали извори*. Попуњава се аутоматски уносом података у прве три колоне.
- (9) **Пета колона - План прихода и примитака у текућем буџету** даје приказ већ планираних прихода и примитака исказаних у буџету текуће године за провођење прописа.
- (10) У **шесту колону - Укупни приходи и примици након провођења** уноси се збир планираних повећања/смањења на основу провођења прописа, исказаних у буџету у текућој години (означених у петој колони), те прихода и примитака планираних у буџету текуће године на основу провођења прописа (исказаних у четвртој колони).
- (11) У **седму, осму и девету колону - Очекивани приходи и примици у текућој години „н+1“ (Буџет, Намјенски извори и Остали извори)** уноси се процјена очекиваног повећања/смањења прихода и примитака који ће настати у години „н+1“ провођењем прописа, а у односу на постојеће стање, односно приходе и примитке који су већ предвиђени у буџету текуће године „н“. Процјену очекиваног повећања/смањења прихода и примитака је и овдје потребно разрадити на изворе *1. буџет, 2. намјенски извори и 3. остали извори*. Ако провођење прописа неће резултирати повећањем/смањењем прихода и примитака у години „н+1“ у односу на план прихода и примитака у буџету текуће године „н“, у овим колонама исказује се „0“. Ако је очекивано повећање/смањење прихода и примитака у години „н+1“ идентично процјени очекиваног повећања/смањења прихода у години „н“, у овим колонама исказују се исти износи као у првој, другој и трећој колони.

Десета колона - Укупни додатни приходи и примици представља збир очекиваног повећања/смањења прихода и примитака који ће се остварити на основу провођења прописа у години „n+1“ из три извора финансирања *1. буџет, 2. намјенски извори и 3. остали извори*. Попуњава се аутоматски уносом података у седму, осму и девету колону.

- (12) **Једанаеста колона - План прихода и примитака у текућем буџету „n+1“** даје приказ прихода и примитака већ планираних у буџету године „n+1“ за провођење прописа.
- (13) **У дванаесту колону - Укупни приходи и примици након провођења** уноси се збир процјене очекиваног повећања/смањења прихода и примитака који ће се остварити на основу провођења прописа у години „n+1“ (исказаних у једанаестој колони) те прихода и примитака већ пројигираних у буџету године „n+1“ на основу провођења прописа (исказаних у десетој колони).
- (14) **У тринаесту, четрнаесту и петнаесту колону - Очекивани приходи и примици у текућој години „n+2“** уноси се процјена очекиваног повећања/смањења прихода и примитака који ће настати у години „n+2“ провођењем прописа, а у односу на постојеће стање, односно приходе и примитке који су већ предвиђени у буџету текуће године „n“. Процјену очекиваног повећања/смањења прихода и примитака је и овдје потребно разрадити на изворе *1. буџет, 2. намјенски извори и 3. остали извори*. Ако провођење прописа неће резултирати повећањем/смањењем прихода и примитака у години „n+2“ у односу на план прихода и примитака у буџету текуће године „n“, у овим колонама исказује се „0“.
- (15) **Шеснаеста колона - Укупни додатни приходи и примици** представља збир очекиваног повећања/смањења прихода и примитака који ће се остварити на основу провођења прописа у години „n+2“ из три извора финансирања *1. буџет, 2. намјенски извори и 3. остали извори*. Попуњава се аутоматски уносом података у тринаесту, четрнаесту и петнаесту колону.
- (16) **Седамнаеста колона - План прихода и примитака у текућем буџету „n+2“** даје приказ прихода и примитака већ пројигираних у буџету године „n+2“ за провођење прописа.
- (17) **У Осамнаесту колону - Укупни приходи и примици након провођења** уноси се збир процјене очекиваног повећања/смањења прихода и примитака који ће се остварити на основу провођења прописа у години „n+2“ (исказаних у седамнаестој колони) те прихода и примитака пројигираних у буџету године „n+2“ на основу провођења прописа (исказаних у шеснаестој колони).

2. Расходи и издаци

- (1) Наводе се расходи и издаци потребни за провођење прописа, слиједећи економску класификацију и изворе финансирања. Очекивано повећање/смањење се у свим колонама исказује бројчано с тим да се за очекивано смањење уписује предзнак „-“ (минус).
- (2) **У прву, другу и трећу колону - Трошкови провођења у текућој години n (Буџет, Намјенски извори и Остали извори)** уноси се процјена очекиваног повећања/смањења расхода и издатака који ће настати у текућој години провођењем прописа, а у односу на постојеће стање, односно расходе и издатке који су већ предвиђени у буџету. Уколико се ради о измјенама и допунама постојећег прописа када су за провођење тог постојећег прописа у буџету већ планирани и извршени одређени расходи и издаци, у ове се колоне уписује процјена повећања или смањења расхода и издатака као резултат предложених измјена и допуна (без расхода и издатака који су последица провођења постојећег прописа).
- (3) Процјену очекиваног повећања/смањења расхода и издатака потребно је исказати по економској класификацији и класификацији по изворима финансирања.

Процијењене расходе и издатке је потребно у Обрасцу 2а ОФП-ДА повезати с изворима из којих ће се финансирати, а на располагању су: 1. буџет, 2. намјенски извори и 3. остали извори.

- (4) **Четврта колона - Укупно додатна средства** представља збир очекиваног повећања/смањења расхода и издатака који ће настати провођењем прописа у текућој години, а финансираће се из три извора 1. буџет, 2. намјенски извори и 3. остали извори. Попуњава се аутоматски уносом података у прве три колоне.
- (5) **Пета колона - Планирана средства унутар буџета у текућој години „н“** даје приказ већ планираних расхода и издатака исказаних у буџету текуће године за потребе провођења прописа.
- (6) **У шесту колону - Укупна потребна средства за провођење** уноси се збир расхода и издатака планираних у буџету текуће године за провођење прописа (исказаних у петој колони), те очекиваног повећања/смањења расхода и издатака који ће настати провођењем прописа у текућој години, а финансираће се из три извора 1. буџет, 2. намјенски извори и 3. остали извори (исказаног у четвртој колони).
- (7) **У седму колону - Прерасподјела** уноси се износ недостајућих средстава и то као приједлог за прерасподјелу с других ставака буџета носиоца нормативног посла, ако средства одобрена унутар буџета за текућу годину нису dostatна за провођење прописа. Износ средстава који се предлаже да се прерасподијели уноси се на групу рачуна економске класификације с које ће се прерасподијелити на нову. Дакле, ако су одобрена средства (колона пет) мања од укупног трошка провођења (колона четири) у овој колони је потребно приказати може ли се и како обезбједити та укупна разлика.
- (8) **У осму, девету и десету колону - Трошкови провођења у текућој години „н+1“ (Буџет, Намјенски извори и Остали извори)** уноси се процјена очекиваног повећања/смањења расхода и издатака који ће настати у години „н+1“ провођењем прописа, а у односу на постојеће стање, односно расходе и издатке који су већ предвиђени у буџету текуће године „н“. Уколико се ради о потпуно новом пропису који по први пут изискује одређене трошкове провођења, у ове колоне се уписују укупни расходи и издаци провођења тог прописа у години „н+1“. Уколико се ради о измјенама и допунама постојећег прописа чијим досадашњим провођењем су у буџету већ планирани и извршени одређени расходи и издаци, у ове колоне се уписује процјена повећања или смањења расхода и издатака као резултат предложених измјена и допуна који ће настати у години „н+1“ провођењем прописа (без расхода и издатака који су посљедица провођења постојећег прописа). Исти је приступ и у случају када се доноси нови пропис.
- (9) Ако провођење прописа неће резултирати повећањем/смањењем расхода и издатака у години „н+1“ у односу на план расхода и издатака у буџету текуће године „н“, у овим колонама исказује се „0“. Ако је очекивано повећање/смањење расхода и издатака у години „н+1“ идентично процјени очекиваног повећања/смањења расхода и издатака у години „н“, у овим колонама исказују се исти износи као што су исказани у првој, другој и трећој колони.
- (10) Процјену очекиваног повећања/смањења расхода и издатака у години „н+1“ потребно је исказати по економској класификацији и класификацији по изворима финансирања.
- (11) **Једанаеста колона - Укупно додатна средства** представља збир очекиваног повећања/смањења расхода и издатака који ће настати провођењем прописа у години „н+1“, а финансираће се из три извора 1. буџет, 2. намјенски извори и 3. остали извори. Попуњава се аутоматски уносом података у осму, девету и десету колону.

- (12) **Дванаеста колона - Планирана средства унутар буџета у текућој години „ $n+1$ “** даје приказ расхода и издатака већ унапријед планираних у буџету године „ $n+1$ “ за провођење прописа.
- (13) **У тринаесту колону - Укупна потребна средства за провођење** уноси се збир расхода и издатака пројигираних у буџету за годину „ $n+1$ “ на основу провођења прописа (исказаних у дванаестој колони) те очекиваног повећања/смањења расхода и издатака који ће настати провођењем прописа у години „ $n+1$ “, а финансираће се из три извора 1. буџет, 2. намјенски извори и 3. остали извори (исказаног у једанаестој колони).
- (14) **У четрнаесту, петнаесту и шеснаесту колону - Трошкови провођења у текућој години $n+2$ (Буџет, Намјенски извори и Остали извори)** уноси се процјена очекиваног повећања/смањења расхода и издатака који ће настати у години „ $n+2$ “ провођењем прописа, а у односу на постојеће стање, односно расходе и издатке који су већ предвиђени у буџету текуће године „ n “. Примјењује се исти приступ као и за попуњавање дијела обрасца који се односи на годину „ $n+1$ “, с тим да се процјењују расходи и издаци за годину „ $n+2$ “.
- (15) **Седамнаеста колона - Укупно додатна средства** представља збир очекиваног повећања/смањења расхода и издатака који ће настати провођењем прописа у години „ $n+2$ “, а финансираће се из три извора 1. буџет, 2. намјенски извори и 3. остали извори. Попуњава се аутоматски уносом података у колоне четрнаест, петнаест и шеснаест.
- (16) **Осамнаеста колона - Планирана средства унутар буџета у текућој години „ $n+2$ “** даје приказ расхода и издатака већ планираних у буџету за годину „ $n+2$ “ за провођење прописа. Примјењује се исти приступ као и за попуњавање дијела обрасца који се односи на годину „ $n+1$ “, с тим да се процјењују расходи и издаци за годину „ $n+2$ “.
- (17) **У деветнаесту колону - Укупна потребна средства за провођење** уноси се збир расхода и издатака пројигираних у буџету за годину „ $n+2$ “ на основу провођења прописа (исказаних у осамнаестој колони) те очекиваног повећања/смањења расхода и издатака који ће настати провођењем прописа у години „ $n+2$ “, а финансираће се из три извора 1. буџет, 2. намјенски извори и 3. остали извори (исказаног у седамнаестој колони).

3. Образложење промјена у приходима и примицима и расходима и издацима

- (1) Наводи се образложење претходно квантифицираних промјена. За износе средстава по појединим групама рачуна економске класификације потребно је објаснити у коју ће се сврху утрошити (за расходе и издатке), односно услијед чега ће настати (за приходе и примитке).
- (2) У овом дијелу даје се и приказ претпоставки и улазних података коришћених за укупну процјену прихода и примитака, а посебно расхода и издатака провођења прописа. То су елементи попут промјене броја запослених, броја корисника новчане накнаде/субвенције/трансфера или износа исте, ИТ услуга, закупа пословног простора, превозних средстава, накнада за рад члановима комисија, савјета, импликације на равноправност полова и постизање циљева у тој области и слично.

Одјељак Д. Стање у области људских ресурса и потенцијалне обавезе

1. Промјене у броју запослених

- (1) У овом дијелу Обрасца 2а ОФП-ДА даје се детаљан приказ промјене броја слиједећих категорија запослених: руководећи и остали државни службеници, савјетници, запосленици, приправници и волонтери, као резултата провођења прописа.
- (2) Наведене категорије запослених бројчано су приказане по слиједећим периодима планирања и то за:
 - a) систематизована радна мјеста,
 - b) радна мјеста планирана буџетом,
 - c) тренутно попуњена радна мјеста и
 - d) потребна радна мјеста.
- (3) У **колонама** које означавају постојеће стање уписује се постојећи број систематизованих, планираних буџетом, тренутно запослених и потребних запослених.
- (4) У **колоне** које означавају „ $n+1$ “ и „ $n+2$ “ уписује се очекивано повећање/смањење броја систематизованих, планираних буџетом, тренутно запослених и потребних запослених.
- (5) У дијелу **Образложења промјена у броју запослених** објашњавају се разлози повећања или смањења броја запослених, а посебно ако у односу на постојеће стање долази до повећања или смањења броја запослених у години „ $n+1$ “ или „ $n+2$ “.

2. Потенцијалне обавезе за буџет

Испуњава се уколико због провођења прописа постоји могућност настанка обавезе за буџет. Потенцијалне обавезе подијељене су на Јамства и Остало (акредитиви, кредитне линије, дуговања на основу одштетних захтјева и неријешених спорова по закљученим уговорима).

Одјељак Е. Фискалне посљедице на друге буџете и нивое власти

Ако провођење прописа има фискалне посљедице на друге буџетске и ванбуџетске кориснике и ванбуџетске фондове на истом или другом нивоу власти, носилац нормативног посла их је дужан процијенити и описати.

Одјељак Ф. Печат и потпис одговорног лица институције БиХ

Изјаву потписује руководилац институције БиХ, који својим потписом јамчи вјеродостојност процјене. Изјава се овјерава печатом, уз назнаку мјеста и датума овјеравања.

Одјељак Г. Мишљење Министарства финансија и трезора

Мишљење Министарства финансија и трезора на Образац 2а ОФП-ДА потписује министар финансија и трезора. Мишљење се овјерава печатом, уз назнаку мјеста и датума овјеравања.

ГЛАВА II - ПОПУЊАВАЊЕ ОБРАСЦА 2а ОФП-НЕ

Одјељак А. Носилац нормативног посла

У поље *Раздјел/глава* уноси се бројчани код и назив носиоца нормативног посла у складу са организационом класификацијом буџета.

Одјељак Б. Основни подаци о пропису

- (1) Под *Врстом прописа* потребно је, уписом ријечи „ДА“ одабрати о којем се у пропису ради. На располагању су слиједећи прописи: устав, споразум, закон, пословник, одлука, упутство, правилник и други општи правни акт.
- (2) У пододјелку *Назив прописа* уноси се назив који ће пропис имати након ступања на снагу. Поред назива ставља се цртица и ознака статуса прописа који се доставља на мишљење (на примјер: преднацрт, нацрт или приједлог).

Одјељак Ц. Изјава о непостојању додатних фискалних утицаја на буџет

Ако пропис нема никакву фискалну посљедицу на буџет, као нити на друге буџете и нивое власти, ванбуџетске кориснике и фондове, носилац нормативног посла у овом дијелу Обрасца 2а ОФП-НЕ јасно и недвосмислено наводи да прихватање, односно провођење прописа нема и неће резултирати фискалним утицајима. *Искључиво номотехничке измјене и допуне постојећег прописа примјер су прописа који не ствара фискалне посљедице на буџет(е).*

Одјељак Д. Печат и потпис одговорног лица институције БиХ

Образац 2а ОФП-НЕ потписује руководилац институције БиХ који својим потписом јамчи вјеродостојност процјене. Образац се овјерава печатом, уз назнаку мјеста и датума овјеравања.

Одјељак Е. Мишљење Министарства финансија и трезора

Мишљење Министарства финансија и трезора на Образац 2а ОФП-НЕ потписује министар финансија и трезора. Мишљење се овјерава печатом, уз назнаку мјеста и датума овјеравања.

ОБРАЗАЦ број 26 О ПРОЦЈЕНИ ЕКОНОМСКИХ УТИЦАЈА

Образац 26

Носилац нормативног посла

Основни подаци о пропису

Врста прописа	Устав		Пословник		Правилник	
	Споразум		Одлука		Други општи правни акт	
	Закон		Упутство			
Назив прописа						

Област	Питање	Да ли је питање релевантно? Да (1) / Не (0)	Уколико да, наведите најповољније/а рјешење/а и колики је утицај истог/истих с обзиром на питање? Вјероватно мали (1), Значајни (2) и Врло значајни (3)	Да ли је утицај претежно позитиван (+) или негативан (-)?	Главни извори података за процјену (ако не постоје, означите - 0):	Наведите доступне податке и показатеље (квалитативне и/или квантитативне)	Шта нам подаци говоре? Који је одговор на питање - закључак о обиму и природи овог утицаја
Утицај прописа на поједину привредну област или сектор	Да ли ће пропис имати утицај на повећање или смањење запослених у привредним субјектима, посебно малим и средњим предузећима?						
	Да ли ће пропис имати утицај у погледу захтјева за инвестиције, додатних трошкова прилагођавања, поштивања прописа или трансакцијских пословних трошкова?						
	Да ли ће пропис имати утицај на оперативне трошкове и пословање привредних субјеката?						
	Да ли ће пропис имати утицај у погледу наметања нових административних захтјева и/или нових административних трошкова за привредне субјекте?						
	Да ли ће се прописом увести строжија правила у вођењу одређених врста послова? Да ли ће директно узроковати затварање одређених пословних субјеката?						
	Да ли ће пропис имати утицај на стварање нових јавних овлашћења?						
	Да ли ће пропис имати утицај на имовинска права (нпр. земљиште, покретна имовина, материјална и нематеријална имовина)?						
	Да ли ће имати утицај на приступ финансирању (нпр. на приступ привредних субјеката кредитима, посебно малих и средњих предузећа и сл.)?						

Област	Питање	Да ли је питање релевантно? Да (1) / Не (0)	Уколико да, наведите најповољније/а рјешење/а и колики је утицај истог/истих с обзиром на питање? Вјероватно мали (1), Значајни (2) и Врло значајни (3)	Да ли је утицај претежно позитиван (+) или негативан (-)?	Главни извори података за процјену (ако не постоје, означите - 0):	Наведите доступне податке и показатеље (квалитативне и/или квантитативне)	Шта нам подаци говоре? Који је одговор на питање - закључак о обиму и природи овог утицаја
Утицај прописа на привреду у цјелини	Да ли ће пропис имати утицај на конкурентност привреде и прилив инвестиција?						
	Да ли пропис стимулише проток инвестиција (укључујући прерасподјелу економских инвестиција)?						
	Да ли ће пропис имати утицај на привредни раст?						
	Да ли ће пропис имати утицај на одрживост околине?						
	Да ли ће пропис допринијети постизању циљева друштвеног развоја?						
	Да ли ће пропис имати регионални утицај у смислу стварања или затварања радних мјеста и утицај на посебне секторе?						
	Да ли ће пропис имати утицај на макроекономско окружење?						
	Да ли ће пропис имати утицај на тржишну конкурентност и правилно функционисање тржишта?						
	Да ли пропис стимулише или негативно утиче на истраживање и развој?						
	Да ли пропис утиче на увођење и примјену нових производних метода, технологија или производа?						
	Да ли пропис утиче на интелектуална имовинска власништва (патенти, trademarks, copyrights, остала know-how права)?						

Област	Питање	Да ли је питање релевантно? Да (1) / Не (0)	Уколико да, наведите најповољније/а рјешење/а и колики је утицај истог/истих с обзиром на питање? Вјероватно мали (1), Значајни (2) и Врло значајни (3)	Да ли је утицај претежно позитиван (+) или негативан (-)?	Главни извори података за процјену (ако не постоје, означите - 0):	Наведите доступне податке и показатеље (квалитативне и/или квантитативне)	Шта нам подаци говоре? Који је одговор на питање - закључак о обиму и природи овог утицаја
Утицај прописа на привреду у цјелини	Да ли се прописом промовише или ограничава академско или индустријско истраживање?						
	Да ли ће пропис утицати на потрошачке цијене?						
	Да ли пропис утиче на квалитет и расположивост добара/услуга и могућност њиховог избора од стране потрошача?						
	Да ли пропис утиче на информисаност и заштиту потрошача?						
	Да ли ће пропис имати значајних утицаја на финансијску позицију појединаца/домаћинстава, како у краткорочном, тако и у дугорочном периоду?						
	Да ли пропис има утицај на економску заштиту породице и дјеце?						
	Наведите и друге економске утицаје које сматрате значајним						
Изјава о непостојању значајних економских утицаја							
<i>(Уколико носилац нормативног посла кроз проведenu свеобухватну процјену економских утицаја утврди да одабрано најповољније рјешење нема значајних економских утицаја, у наставку даје такву изјаву, коју потписује руководилац институције БиХ, те својим потписом јамчи вјеродостојност дате изјаве. Изјава се овјерава печатом, уз назнаку мјеста и датума овјеравања)</i>							
Печат и потпис одговорног лица институције БиХ							
Мјесто и датум				Печат	Потпис руководиоца носиоца нормативног посла		
Мишљење Министарства спољне трговине и економских односа							
Мјесто и датум				Печат	Потпис министра спољне трговине и економских односа		

ОБРАЗАЦ број 2ц О ПРОЦЈЕНИ СОЦИЈАЛНИХ УТИЦАЈА

Образац 2ц

Носилац нормативног посла

Основни подаци о пропису

Врста прописа	Устав		Пословник		Правилник	
	Споразум		Одлука		Други општи правни акт	
	Закон		Упутство			
Назив прописа						

Област	Питање	Да ли је питање релевантно? Да (1) / Не (0)	Уколико да, наведите најповољније/а рјешење/а и колики је утицај истог/истих с обзиром на питање? Вјероватно мали (1), Значајни (2) и Врло значајни (3)	Да ли је утицај претежно позитиван (+) или негативан (-)?	Главни извори података за процјену (ако не постоје, означите - 0):	Наведите доступне податке и показатеље (квалитативне и/или квантитативне)	Шта нам подаци говоре? Који је одговор на питање - закључак о обиму и природи овог утицаја
Запосленост и тржиште рада	Да ли пропис утиче на стварање нових радних мјеста?						
	Да ли пропис директно утиче на губитак радних мјеста?						
	Да ли пропис има посебних негативних утицаја на одређене професије, групе радника или на samozaposlene лица?						
	Да ли пропис утиче на потражњу за радном снагом?						
	Да ли пропис утиче на функционисање тржишта рада?						
Норме и права везана уз квалитету радног мјеста	Да ли пропис утиче на квалитет рада?						
	Да ли пропис утиче на приступ радника или оних који траже посао програмима стручног или континуираног обучавања?						
	Да ли пропис директно или индиректно утиче на постојећа права и обавезе радника, посебно у односу на информације и консултације које су им на располагању и у погледу заштите против отпуштања?						
	Да ли пропис утиче на здравље, безбједност и дигнитет радника?						
	Да ли пропис утиче на заштиту младих људи и жена на послу?						
	Да ли пропис директно или индиректно утиче на постојећа права и обавезе радника?						
	Да ли пропис потпомаже или ограничава реструктурирање, адаптацију на промјене и употребу технолошких иновација на радном мјесту?						

Област	Питање	Да ли је питање релевантно? Да (1) / Не (0)	Уколико да, наведите најповољније/а рјешење/а и колики је утицај истог/истих с обзиром на питање? Вјероватно мали (1), Значајни (2) и Врло значајни (3)	Да ли је утицај претежно позитиван (+) или негативан (-)?	Главни извори података за процјену (ако не постоје, означите - 0):	Наведите доступне податке и показатеље (квалитативне и/или квантитативне)	Шта нам подаци говоре? Који је одговор на питање - закључак о обиму и природи овог утицаја
Социјална укљученост и заштита посебно рањивих друштвених група или појединаца	Да ли пропис утиче на приступ тржишту рада или на транзицију у или из тржишта рада?						
	Да ли пропис директно или индиректно води до веће неједнакости или једнакости?						
	Да ли пропис утиче на једнак приступ услугама или добрима?						
	Да ли пропис омогућава бољу информисаност јавности о одређеном питању?						
	Да ли пропис утиче више на посебне групе људи, предузећа, локалитете, најрањивије категорије, најизложеније ризику сиромаштва у односу на остале групе?						
	Да ли пропис посебно утиче на странце, дјецу, жене, лица са инвалидитетом, неупослене, старије лица, политичке организације, цркве, религијске и грађанске организације или на етничке, језичке и вјерске мањине, тражиоце азила?						
Једнакост у третману и могућностима, забрана дискриминације	Да ли пропис утиче на једнак третман и на једнаке могућности за све?						
	Да ли пропис утиче на једнакост полова?						
	Да ли пропис утиче на стварање различитог третмана групе људи или појединаца директно на основу пола, расе, боје коже, етничког или друштвеног поријекла, генетских карактеристика, језика, религије или вјеровања, политичког или било којег другог стајалишта, припадности националној мањини, година старости или сексуалне оријентације? Да ли предложена мјера доводи до индиректне дискриминације?						

Област	Питање	Да ли је питање релевантно? Да (1) / Не (0)	Уколико да, наведите најповољније/а рјешење/а и колики је утицај истог/истих с обзиром на питање? Вјероватно мали (1), Значајни (2) и Врло значајни (3)	Да ли је утицај претежно позитиван (+) или негативан (-)?	Главни извори података за процјену (ако не постоје, означите - 0):	Наведите доступне податке и показатеље (квалитативне и/или квантитативне)	Шта нам подаци говоре? Који је одговор на питање - закључак о обиму и природи овог утицаја	
Приватност и породични живот	Да ли пропис утиче на приватност појединаца (укључујући и приватност њихових домова и комуникације) или на њихово право на слободу кретања?							
	Да ли пропис утиче на породични живот или на законску, економску и друштвену заштиту породице?							
Заштита или изложеност личних података појединца	Да ли пропис изискује да се обраде лични подаци или да ли утиче на права одређеног појединца да има приступ личним подацима?							
Управљање, партиципација, добра администрација, приступ правди, медији и етика	Да ли пропис утиче на самосталност друштвених партнера у подручјима у којима су компетентни? Да ли, на примјер, утиче на право колективног преговарања на било ком нивоу или на право да се предузму колективне мјере?							
	Да ли имплементација прописа утиче на органе управе или јавне институције, на примјер, у односу на њихове надлежности?							
	Да ли ће пропис утицати на права и односе појединаца у односу на јавну администрацију?							
	Да ли пропис утиче на приступ правди појединца?							
	Да ли пропис омогућава бољу информисаност јавности о одређеном питању? Да ли утиче на приступ јавности информацијама?							
Да ли пропис утиче на медије, на медијски плурализам и на слободу изражавања?								

Област	Питање	Да ли је питање релевантно? Да (1) / Не (0)	Уколико да, наведите најповољније/а рјешење/а и колики је утицај истог/истих с обзиром на питање? Вјероватно мали (1), Значајни (2) и Врло значајни (3)	Да ли је утицај претежно позитиван (+) или негативан (-)?	Главни извори података за процјену (ако не постоје, означите - 0):	Наведите доступне податке и показатеље (квалитативне и/или квантитативне)	Шта нам подаци говоре? Који је одговор на питање - закључак о обиму и природи овог утицаја
Јавно здравље и безбједност	Да ли пропис покреће питања биоетике (клонирање, употреба дијелова тијела или органа за финансијску добит, генетичко истраживање или тестирање и сл.)?						
	Да ли пропис утиче на здравље и безбједност појединаца или становништва, укључујући питања трајања животног вијека, морталитета, морбитета кроз утицај на социо-економско окружење (нпр. радно окружење, доходак, образовање, занимање, исхрана и сл.)?						
	Да ли пропис повећава или смањује могућност биотероризма?						
	Да ли пропис повећава или смањује могућност појаве здравствених ризика услјед материја које су штетне за природну околину?						
	Да ли пропис утиче на здравље због промјене у количини буке или квалитете ваздуха, воде или тла у насељеним подручјима?						
	Да ли пропис има утицаја на здравље због промјене у употреби енергије и/или уклањању отпада?						
	Да ли пропис утиче на факторе квалитете живљења, попут употребе дувана, алкохола или физичке активности?						

Област	Питање	Да ли је питање релевантно? Да (1) / Не (0)	Уколико да, наведите најповољније/а рјешење/а и колики је утицај истог/истих с обзиром на питање? Вјероватно мали (1), Значајни (2) и Врло значајни (3)	Да ли је утицај претежно позитиван (+) или негативан (-)?	Главни извори података за процјену (ако не постоје, означите - 0):	Наведите доступне податке и показатеље (квалитативне и/или квантитативне)	Шта нам подаци говоре? Који је одговор на питање - закључак о обиму и природи овог утицаја
Приступ и утицај на социјалну заштиту, здравствене и образовне системе	Да ли пропис има утицаја на ове услуге у смислу њиховог квалитете и приступа?						
	Да ли пропис има утицаја на образовање и мобилност радника (здравље, образовање и сл.)?						
	Да ли пропис има утицај на приступ појединаца приватном или јавном образовању или стручном и континуираном образовању?						
	Да ли пропис има утицаја на финансирање или организацију или приступ социјалним, здравственим и образовним системима (укључујући стручно образовање)?						
	Да ли пропис утиче на слободу универзитета, академску слободу?						
Јавна безбједност и криминал	Да ли пропис утиче на безбједност, криминал или тероризам?						
	Да ли пропис утиче на могућност откривања или добивања користи од криминалног дјеловања?						
	Да ли ће пропис узроковати повећање кривичних дјела?						
	Да ли пропис утиче на капацитете органа за провођење закона (полицијских, тужилачких и сл.)?						
	Да ли пропис има утицај на баланс између безбједоносних интереса и права осумњичених?						
	Да ли пропис утиче на права жртава или свједока?						

Област	Питање	Да ли је питање релевантно? Да (1) / Не (0)	Уколико да, наведите најповољније/а рјешење/а и колики је утицај истог/истих с обзиром на питање? Вјероватно мали (1), Значајни (2) и Врло значајни (3)	Да ли је утицај претежно позитиван (+) или негативан (-)?	Главни извори података за процјену (ако не постоје, означите - 0):	Наведите доступне податке и показатеље (квалитативне и/или квантитативне)	Шта нам подаци говоре? Који је одговор на питање - закључак о обиму и природи овог утицаја	
Корупција и сукоб интереса	Да ли пропис омогућава злоупотребу моћи повјерене јавном службенику или лицу на политичком положају на државном, ентитетском, кантоналном нивоу, нивоу Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, градском или општинском нивоу, која може довести до приватне користи?							
	Да ли пропис спречава директно или индиректно захтијевање, нуђење, давање или прихватање мита или неке друге недопуштене предности или њену могућност, којима се нарушава одговарајуће обављање било какве дужности или понашања очекиваних од примаоца мита?							
	Да ли пропис спречава ситуације у којима изабрани званичници, носиоци извршних функција и савјетници могу имати приватни интерес који утиче или може утицати на законитост, отвореност, објективност и непристрасност у обављању јавне функције?							
	Да ли пропис омогућава изабраним званичницима, носиоцима извршних функција и савјетницима у обављању јавних функција, као и државним службеницима и запосленицима у обављању њихових послова законито, ефикасно, непристрасно и часно поступање, уз придржавање принципа одговорности, поштења, савјесности, отворености и вјеродостојности?							

Област	Питање	Да ли је питање релевантно? Да (1) / Не (0)	Уколико да, наведите најповољније/а рјешење/а и колики је утицај истог/истих с обзиром на питање? Вјероватно мали (1), Значајни (2) и Врло значајни (3)	Да ли је утицај претежно позитиван (+) или негативан (-)?	Главни извори података за процјену (ако не постоје, означите - 0):	Наведите доступне податке и показатеље (квалитативне и/или квантитативне)	Шта нам подаци говоре? Који је одговор на питање - закључак о обиму и природи овог утицаја
Одбрана	Да ли пропис утиче на одбрамбени систем Босне и Херцеговине, заштиту суверенитета, територијалног интегритета, политичке независности и међународног субјективитета Босне и Херцеговине, као и на пружање помоћи цивилним властима?						
Култура	Да ли пропис доприноси очувању културног наслијеђа и очувању и унапређењу културне разноликости?						
	Да ли пропис доприноси очувању и унапређењу културне продукције (нпр. издаваштво и књижевство, музика и дискографија, филмска индустрија, ликовна умјетност, штампа и аудиовизуелни медијски систем, театар, итд.)?						
	Да ли пропис утиче на положај умјетника?						
	Да ли пропис утиче на подизање општег нивоа културне креативности (интелигибилности) у заједници?						
Други социјални утицаји	Наведите и друге социјалне утицаје које сматрате значајним						
Изјава о непостојању значајних социјалних утицаја							
<i>(Уколико носилац нормативног посла кроз проведenu свеобухватну процјену социјалних утицаја утврди да одабрано најповољније рјешење нема значајних социјалних утицаја, у наставку даје таку изјаву, коју потписује руководилац институције БиХ, те својим потписом јамчи вјеродостојност дате изјаве. Изјава се овјерава печатом, уз назнаку мјеста и датума овјеравања)</i>							
Печат и потпис одговорног лица институције БиХ							
Мјесто и датум			Печат	Потпис руководиоца носиоца нормативног посла			
Мишљење надлежног контролног тијела							
Мјесто и датум			Печат	Потпис руководиоца надлежног контролног тијела			

ОБРАЗАЦ број 2д О ПРОЦЈЕНИ ОКОЛИНСКИХ УТИЦАЈА

Образац 2д

Носилац нормативног посла

Основни подаци о пропису

Врста прописа	Устав		Пословник		Правилник	
	Споразум		Одлука		Други општи правни акт	
	Закон		Упутство			

Назив прописа

Област	Питање	Да ли је питање релевантно? Да (1) / Не (0)	Уколико да, наведите најповољније/а рјешење/а и колики је утицај истог/истих с обзиром на питање? Вјероватно мали (1), Значајни (2) и Врло значајни (3)	Да ли је утицај претежно позитиван (+) или негативан (-)?	Главни извори података за процјену (ако не постоје, означите - 0):	Наведите доступне податке и показатеље (квалитативни/ или квантитативне)	Шта нам подаци говоре? Који је одговор на питање - закључак о обиму и природи овог утицаја
Клима	Да ли пропис доприноси стабилизацији концентрације стакленичких гасова у атмосфери до нивоа који би спрјечио опасне антропогене утицаје на климатски систем?						
	Да ли пропис утиче на емисију материја које утичу на озон (CFC, HCFC и сл.) и на стакленичке гасове (карбон-диоксид, метан и сл.) у атмосферу?						

Област	Питање	Да ли је питање релевантно? Да (1) / Не (0)	Уколико да, наведите најповољније/а рјешење/а и колики је утицај истога/истих с обзиром на питање? Вјероватно мали (1), Значајни (2) и Врло значајни (3)	Да ли је утицај претежно позитиван (+) или негативан (-)?	Главни извори података за процјену (ако не постоје, означите - 0):	Наведите доступне податке и показатеље (квалитативне и/или квантитативне)	Шта нам подаци говоре? Који је одговор на питање - закључак о обиму и природи овог утицаја
Квалитет ваздуха	Да ли пропис има утицаја на емисију штетних загађивача ваздуха (ацидифирајућих, еутрофирајућих и/или фотохемијских) који могу утицати на здравље људи, оштетити усјеве или зграде или довести до негативних утицаја на околину (загађено земљиште или ријеке и сл.)?						
	Да ли пропис утиче на повећање или смањење потражње за превозом (путничким или теретним)?						
	Да ли пропис утиче на повећање или смањење емисије гасова од возила?						
Квалитет воде, мора и водних ресурса	Да ли пропис повећава или смањује квалитет или количину свјеже или подземних вода?						
	Да ли пропис повећава или смањује квалитет вода у обалним и морским предјелима (нпр. пуштањем канализације, нафте, тешких метала и других загађивача)?						
	Да ли пропис утиче на ресурсе питке воде?						
	Да ли пропис доприноси смањењу онечишћења или оптерећења у ријечној, морској и обалној околини ради обезбјеђења од негативних утицаја или ризика за људско здравље и/или здравље еколошких система и/или коришћење ријека, мора и обале?						
	Да ли пропис доприноси очувању, унапређењу и поновном успостављању равнотеже између људских активности и природних ресурса у ријекама, мору и на обалама?						

Област	Питање	Да ли је питање релевантно? Да (1) / Не (0)	Уколико да, наведите најповољније/а рјешење/а и колики је утицај истога/истих с обзиром на питање? Вјероватно мали (1), Значајни (2) и Врло значајни (3)	Да ли је утицај претежно позитиван (+) или негативан (-)?	Главни извори података за процјену (ако не постоје, означите - 0):	Наведите доступне податке и показатеље (квалитативне и/или квантитативне)	Шта нам подаци говоре? Који је одговор на питање - закључак о обиму и природи овог утицаја
Квалитет земљишта и ресурса	Да ли пропис утиче на ацидификацију, загађење или сланост земљишта и стопу ерозије земљишта?						
	Да ли пропис утиче на губитак расположивог земљишта (нпр. изградњом објеката) или повећава количину употребљивог земљишта (нпр. деконтаминацијом земљишта)?						
Обновљиви или необновљиви извори енергије	Да ли пропис утиче на коришћење обновљивих извора (свјеже воде, рибе) брже него што се они могу регенерисати?						
	Да ли пропис смањује или повећава коришћење необновљивих извора (подземне воде, минерали и сл.)?						
	Да ли пропис повећава или смањује утрошак енергије и производњу топлоте?						
Биоразноликост (заштита биљног и животињског свијета) и пејзажна разноликост	Да ли пропис утиче на смањење броја врста у биљном и животињском свијету?						
	Да ли пропис утиче на заштићене или угрожене врсте или на њихова станишта у еколошки осјетљивим подручјима?						
	Да ли пропис дијели природна станишта на мала подручја или утиче на миграционе путеве, еколошке коридоре или међузоне?						
	Да ли пропис утиче на промјену изгледа природног станишта?						
	Да ли пропис утиче на то да се први пут почну употребљавати станишта која претходно нису била у употреби?						

Област	Питање	Да ли је питање релевантно? Да (1) / Не (0)	Уколико да, наведите најповољније/а рјешење/а и колики је утицај истога/истих с обзиром на питање? Вјероватно мали (1), Значајни (2) и Врло значајни (3)	Да ли је утицај претежно позитиван (+) или негативан (-)?	Главни извори података за процјену (ако не постоје, означите - 0):	Наведите доступне податке и показатеље (квалитативне и/или квантитативне)	Шта нам подаци говоре? Који је одговор на питање - закључак о обиму и природи овог утицаја
Употреба земљишта	Да ли пропис утиче на земљиште које је идентификовано као осјетљиво из еколошких разлога?						
	Да ли пропис доводи до промјена у начину коришћења земљишта (на примјер, у промјени подјеле између руралног и урбаног земљишта или промјене у врсти пољопривредног земљишта)?						
Управљање отпадом	Да ли пропис утиче на стварање отпада (чврстог, урбаног, пољопривредног, индустријског, рударског, радиоактивног или токсичног) или како се отпад третира, отклања или рециклира?						
Омјер или вјероватноћа ризика за околину	Да ли пропис утиче на вјероватноћу настанка или на спречавање случајева пожара, експлозија, кварова, несрећа или случајних емисија?						
	Да ли пропис утиче на ризик неовлашћене или ненамјерне дисеминације страних или генетички модификованих организама?						
	Да ли пропис повећава или смањује вјероватноћу настанка природних катастрофа?						

Област	Питање	Да ли је питање релевантно? Да (1) / Не (0)	Уколико да, наведите најповољније/а рјешење/а и колики је утицај истога/истих с обзиром на питање? Вјероватно мали (1), Значајни (2) и Врло значајни (3)	Да ли је утицај претежно позитиван (+) или негативан (-)?	Главни извори података за процјену (ако не постоје, означите - 0):	Наведите доступне податке и показатеље (квалитативне и/или квантитативне)	Шта нам подаци говоре? Који је одговор на питање - закључак о обиму и природи овог утицаја
Утицај активности привредних субјеката на околину	Да ли пропис утиче на инпут природних ресурса по количини излазног производа? Да ли ће утицати на то да производња захтијева више или мање утрошка енергије?						
	Да ли пропис утиче на појевтињење или поскупљење еколошки повољних или неповољних производа или услуга кроз промјене у прописима који се тичу пореза, сертификације, производње, дизајна, набавке и сл.?						
	Да ли пропис промовише или ограничава еколошки повољне или неповољне производе и услуге кроз измјене прописа који се тичу капиталних инвестиција, зајмова, обезбјеђења и сл.?						
	Да ли ће примјеном прописа предузећа постати већи или мањи загађивачи промјеном начина на који ће функционисати?						
Здравље животиња и биљака и безбједност хране	Да ли пропис има утицај на здравље животиња и биљака?						
	Да ли пропис утиче на добробит животиња (нпр. хуман третман животиња)?						
	Да ли пропис има утицај на безбједност хране (људи и животиња)?						
Други околinski утицаји	Наведите и друге околinsке утицаје које сматрате значајним						

Изјава о непостојању значајних еколошких утицаја

(Уколико носилац нормативног посла кроз проведenu свеобухватну процјену околишких утицаја утврди да одабрано најповољније рјешење нема значајних околишких утицаја, у наставку даје такву изјаву, коју потписује руководилац институције БиХ, те својим потписом јамчи вјеродостојност дате изјаве. Изјава се овјерава печатом, уз назнаку мјеста и датума овјеравања)

Печат и потпис одговорног лица институције БиХ

Мјесто и датум	Печат	Потпис руководиоца носиоца нормативног посла
----------------	-------	--

Мишљење Министарства спољне трговине и економских односа

--	--	--

Мјесто и датум	Печат	Потпис министра спољне трговине и економских односа
----------------	-------	---

**ОБРАЗАЦ број 3 – МИШЉЕЊЕ О ПРОЦЕДУРАЛНИМ АСПЕКТИМА
СВЕОБУХВАТНЕ ПРОЦЈЕНЕ УТИЦАЈА ПРОПИСА**

**Босна и Херцеговина
САВЈЕТ МИНИСТАРА
Генерални секретаријат**

Број: _____
Сарајево, _____ године

КОНТРОЛНА ЛИСТА ЗА ИЗВРШЕНУ СВЕОБУХВАТНУ ПРОЦЈЕНУ УТИЦАЈА ПРОПИСА (правни и процедурални аспекти)			
Носилац нормативног посла:			
Назив прописа:			
Име и презиме, контакт подаци лица које је вршило израду прописа:			
Датум:			
Број	Елементи провјере	ДА	НЕ
Основни елементи			
1.	Израђена свеобухватна процјена утицаја прописа и укључује све потребне дијелове		
2.	Назив прописа је наведен и разумљив		
3.	Назив носиоца нормативног посла, датум и контакти су наведени		
4.	Извршена је анализа стања и утврђен је проблем		
5.	Утврђени су циљеви (општи, посебни и оперативни)		
Утврђивање, процјена утицаја, поређење и одабир најповољнијег рјешења			
8.	Утврђена су могућа рјешења		
9.	Постоје три могућа рјешења за сваки оперативни циљ		
10.	Извршена је процјена утицаја могућих рјешења у:		
	а) фискалном погледу		
	б) економском погледу		
	с) социјалном погледу		
	д) околином погледу		
	е) погледу одрживог развоја		
11.	Извршена је процјена ризика, неизвјесности и препрека могућих рјешења		
12.	Извршено је међусобно поређење могућих рјешења		
13.	Извршен је одабир најповољнијег рјешења		
14.	Утврђен је оквир за праћење, извјештавање и евалуацију		
15.	Утврђени су показатељи успјешности провођења циљева		
16.	Постоје докази и чињенице који подржавају проведenu свеобухватну процјену утицаја		
Консултације			
17.	Захтјеви за провођење консултација су испоштовани у потпуности		
18.	Укључен је сажет о начину и времену одржавања консултација		
19.	Представљен јасан преглед консултација и поступка након консултација		
20.	Представљен јасан и сажет преглед примједби и приједлога из консултација		
21.	Представљено које примједбе и приједлози су уважени, а који нису		
У случају одговора НЕ, наведите број питања и сажето објасните			
	(Додати потребан број редова у складу са бројем одговора НЕ)		

ГЕНЕРАЛНИ СЕКРЕТАР

Савјета министара